

nové mesto

***Byť
stále
rodinou***

Tvorte s nami dialóg a získajte darček

Podpora našich čitateľov znamená investíciu do Nového mesta zajtrajška. Vďaka vám môžeme posilňovať tvorbu a kvalitu obsahu, pridávať rubriky, vydávať kvalitný časopis a udržať náš web nm.sk otvorený pre všetkých.

malý balík

5 €

mesačne*

časopis na celý rok

+

30 % zľava na knihu
podľa vášho výberu

*5 € mesačne alebo
60 € jednorazovo

stredný balík

10 €

mesačne*

časopis na celý rok

+

knižná novinka 2021
zadarmo

*10 € mesačne alebo
120 € jednorazovo

veľký balík

20 €

a viac mesačne*

časopis na celý rok

+

knižná novinka 2021
zadarmo

darček + **in vivo**

*20 € mesačne alebo
240 € jednorazovo

Vyberte si z našich balíčkov na **www.nm.sk/podpora**.

Alebo chcete niekomu darovať časopis?

Tlač a distribúcia časopisu je aktuálne udržateľná pri minimálnej podpore 2 € mesačne alebo 24 € ročne. Pre viac informácií nás kontaktujte na casopis@nm.sk. Príspevok následne uhradíte poukázaním platby na č. ú. **SK 35 1100 0000 0029 4906 1968**.

Ján Heriban

Čas oddychu a nových začiatkov

Vstupujeme do druhého leta poznačeného pandémieu koronavírusu. Situácia je našťastie opäť lepšia a všetci veríme, že svetlo na konci tunela je pomaly na dosah. Dúfame, že najhoršie scenáre zo začiatku tohto roka sa už nikdy nezopakujú. Podobne ako pred rokom v takomto čase, nálada v spoločnosti je optimistická a ľudia premýšľajú, ako strávia nasledujúce týždne. V hre sú dovolenky, letné tábory pre deti, brigády na privyrobenie si ďalšie aktivity. Túžime leto stráviť tak, aby sme sa ochránili pred nákazou, ktorá tu stále je, ale zároveň nesesedeli len pasívne doma pred televízorom alebo mobilom. Tí, ktorí plánujú dovolenku, starostlivo zvažujú, či si ju užijú tu na Slovensku alebo „risknú“ pobyt v zahraničí.

Nech sa už rozhodnú akokoľvek, myslím si, že podstatnejšie než dovolenková destinácia je to, aby sme čas prázdnin a dovolení prežili s tými, ktorých milujeme a na ktorých nám najviac záleží. Čas oddychu je aj čas pre rodinu. Nevravím, že členovia rodiny by sa nemali počas týchto dvoch mesiacov od seba načas oddeliť a ísť si každý za svojím. Mám na mysli, aby si každý jej člen dokázal dobre oddýchnuť a v septembri si povedať, že júl a august neboli mesiacmi nudy a trápenia, ale zisku a duchovnej obnovy.

V mojom okolí mám viacero priateľov a známych, ktorí očakávajú príchod dieťatka na svet. Plánované termíny pôrodov sa nám takmer prelínajú. „Nám“ píšem preto, že sa sám v týchto dňoch pripravujem na rolu otca, ktorý prvý raz uzrie svoje dieťa a vezme ho do náru-

čia. Bude to nový začiatok, na ktorý sa veľmi teším, ale vnímam ho aj ako výzvu a veľkú zodpovednosť. Ešte presne neviem, do čoho idem, ale idem do toho. Prijímam dieťa ako dar, o ktorý sme s manželkou prosili, na ktorý sme si počkali a Boh nám ho dal.

S bážňou a vedomím zodpovednosti som prijal aj pozíciu šéfredaktora tohto časopisu i portálu nm.sk. Takisto je to pre mňa nový začiatok, len v inej oblasti. Prežívam teda minimálne dva nové začiatky súčasne a som presvedčený, že to takto malo byť, hoci som to takto vôbec neplánoval. Rozrastie sa mi rodina, no aj ja som rozšíril inú rodinu. Patrite do nej vy, čitatelia a priaznivci Nového mesta, i moji kolegovia, s ktorými budem tento projekt tvoriť. Zakúsil som od nich úprimné prijatie a otvorené srdce pre nového človeka v kolektíve, za čo som im veľmi vďačný. A vďačný budem aj vám – za každú spätnú väzbu alebo povzbudenie.

Nech je toto oddychové obdobie novým začiatkom nielen pre nás, ktorí práve zažívame veľké zmeny v životoch, ale aj pre všetky naše rodiny a celú našu krajinu. Nový začiatok potrebujeme nielen v rámci reštartu spoločnosti po ustupujúcej pandémie, ale neustále aj v našich vzťahoch, manželstvách a rodinách. Stále je v nich čo zlepšovať. Vždy môžeme začať odznova, keď niečo nevyšlo. Prísť a povedať „prepáč“ má veľkú silu. Niekoľko dôkazov, že je to tak, nájdete na nasledujúcich stranách.

Želám vám požehnané letné dni, dostatok času na obnovu ducha i tela a pevné zdravie!

nové mesto

www.nm.sk

Vydavateľ Vydavateľstvo Nové mesto, s.r.o., Cablkova 10, 821 04 Bratislava, IČO 31 377 424

Šéfredaktor Ján Heriban **Vedúca vydania časopisu** Mária Valigová

Redakčná rada Tomáš Angelovič, Martina Baumann, Sylvia Hamadejová, Katarína Jančíšinová, Tomáš Lencz, Michal Lukáč, Veronika Rendeková **Technická redaktorka** Ľubica Hrmová

Jazyková redaktorka Mária Majerníková, Helena Sutorisová

Preklady a redakčná spolupráca Štefan Kmeť, Jozefína Brezovská

Grafická úprava a sadzba Zuzana a Jozef Turlíkovci

Foto na obálke Šťastná rodina, 1956. Autor: Alexander Trizuljak st., autor fotografie: Alexander Trizuljak ml.

júl – august 2021. Dvojmesačník, 30. ročník

Objednávky na časopis posielajte na adresu

Nové mesto Redakcia, Tajovského 737/1, 040 01 Košice

E-mail casopis@nm.sk **Telefón** +421 911 445 626

Číslo účtu SK 35 1100 0000 0029 4906 1968

Od 1/2019 je možné podporu realizovať cez darovaciu bránu www.nm.sk/podpora.

Reg. číslo EV 4634/12, ISSN 1339-0708. S cirkevným schválením Arcibiskupského úradu v Trnave dňa 4. apríla 2001, č. 1143/2001

Dátum vydania 20. jún 2021

Tlač VMV Prešov

Medzinárodný ekumenický kongres

„Milujte sa navzájom, ako som ja miloval vás“ (Jn 15, 12) bola téma Medzinárodného ekumenického kongresu 28. a 29. mája 2021. Bola to príležitosť v bratskej a sesterskej jednote sa deliť o myšlienky za jednotu kresťanov, sledovať prednášky, modliť sa a počuť svedectvá zo všetkých kútov sveta. V košickom Komunitnom centre Hnutia fokoláre na Tajovského 1 sme sa stretli v komornom počte z mesta Košice a Trebišov z rôznych cirkevných denominácií a spoločenstiev.

Centrum pre jednotu kresťanov Hnutia fokoláre (Centro Uno, Taliansko) si 26. mája pripomínalo 60 rokov od svojho založenia. Jeho založenie je dodnes akýmsi ekumenickým testamentom Chiary Lubichovej, ktorá sa celý svoj život snažila o ekumenizmus medzi kresťanmi rôznych cirkví. Prikázanie lásky je jednou z najkrajších kapitol Jánovho evanjelia, v ktorom nám Ježiš zanecháva odkaz, aby sme prinášali ovocie vzájomnej lásky, aby na základe toto „svet uveril“.

Vo všetkých príhovoroch boli tieto myšlienky vo veľkej miere rozobraté na teologickej i praktickej úrovni. Prvý deň sa niesol v duchu témy: „Dialóg je život“. S. Ferreirová a E. Dijkeme, aktuálni spoluzodpovední za Centro Uno, nás oboznámili s mestom zapáleným láskou. Prof. Dr. P. Coda z Univerzitetného inštitútu Sophia v Taliansku hovoril o Nádeji pre jednotu kresťanov. Novozvolená prezidentka Hnutia fokoláre M. Karramová nás preniesla do čias Chiarinej návštevy Jeruzalema v roku 1956, keď ju prekvapila skutočnosť, že o miesto Ježišovho hrobu sa delí toľko cirkví, a vyjadrila túžbu po jednote. Kardinál K. Koch,

predseda Pápežskej rady na podporu jednoty kresťanov, priniesol z Vatikánu požehnanie Svätého Otca Františka pre účastníkov kongresu a v povzbudivom duchu hovoril na tému *Príspevok ekumenickej spirituality Ch. Lubichovej k rastu jednoty medzi Kristovými učeníkmi*. Rev., prof., Dr. I. Sauca, generálny tajomník Ekumenickej rady cirkví zo Švajčiarska, priblížil ekumenické výzvy počas krízy Covid-19.

Svedectvá o ekumenizme podľa spirituality jednoty zaznievali z každého kúta sveta. Zo semienka jednoty, ktoré pred mnohými desaťročiami zasiala Chiara Lubichová, vyrástol nádherný košatý strom, ktorý prináša ovocie Ducha. Je pravda, že historické udalosti v Cirkvi zapríčinili hlboké rozdelenia a rany, ale Duch Svätý pohl osoby i skupiny kresťanov k hľadaniu jednoty, aby kráčali v Ježišových šľapajach a nechávali sa skrze nezištnú vzájomnú lásku obohatiť bohatstvom inej cirkvi, pričom ostali verní tej svojej. Jedným slovom, naučili sa milovať cirkev druhého ako svoju vlastnú – v tom tkvie univerzálne bratstvo.

Druhý deň kongresu sa niesol v duchu *Výmeny duchovných darov*, kde svojimi teologickými úva-

hami a cítením v duchu spirituality jednoty prehovorili prof., Dr. S. Tobler z univerzity v Sibiu (Rumunsko), prof., Dr. M. Kelly z Pápežskej Lateránskej univerzity. Mons. J. Usma z Pápežskej rady na podporu jednoty kresťanov nás voviedol do otázky veľkého šírenia charismaticko-turickej skúsenosti. Zamyslením nad duchovnými darmi prispel pastor G. Traettino, zakladateľ evanjelickej cirkvi zmierenia (Taliansko), a pastor J. Tosiny, zakladateľ hnutia Ján 17 (USA). Celý program dopĺňali piesne a svedectvá dialógu a života. Dr. J. Morán, spoluprezident Hnutia fokoláre, v príhovore na záver kongresu uviedol, že máme jedinečnú šancu uskutočniť evanjelióvu pravdu, že sme učeníkmi Božej lásky, a nemáme si nechať utiecť príležitosť ukázať túto živú lásku v zachovávaní a šírení Božieho slova svojím životom.

Prítomní ukončili tieto dni spoločnou modlitbou a paktom vzájomnej lásky. Dialóg medzi nami v Košiciach pokračoval osobnými rozhovormi, skúsenosťami na poli ekumenizmu a nasadením pre ďalšiu spoluprácu.

Marieta Koščíková

Ekonomika spoločnosti za 30 rokov spojila ľudí naprieč celým svetom

Prví podnikatelia Ekonomiky spoločnosti (ES) boli odvážni bojovníci, snažili sa uchopiť výzvu Chiary Lubichovej. A ak sa pýtate, čo má byť duchom ES, tak odpoveď bude schopnosť vzájomne sa podeliť a ľudský aspekt, ktorý je hlavným smerom pre firmy, ak chcú prispieť, aby bol svet lepší. Nezabúdať na to, že zisk má slúžiť tým, ktorí sú v núdzi. Taktiež sa tým potvrdzuje motto: „Viac radosti je v dávaní ako v prijímaní.“

Aká je teda lekcia, ktorú nám dáva Ekonomika spoločnosti? Žiť život práce spoločne, aj keď nevieme, čo bude v budúcnosti. Nielen táto, ale aj mnohé ďalšie zaujímavé myšlienky odznali v rámci 30. výročia založenia Ekonomiky spoločnosti počas živého vysielania v Loppiane pri talianskej Florencii.

Na pozadí takmer päťhodinového slávnostného stretnutia dominovala samotná Chiara Lubichová, zakladateľka Hnutia fokoláre. Či už prostredníctvom fragmentov z jej života cez archívne videá, alebo vďaka ľuďom, ktorých oslovila a stále oslovuje. A tak aj 30 rokov, ktoré si ES dnes už pripisuje, je dôkazom toho, že odkaz zakladateľky tu zostá-

va aj po jej smrti a žije ďalej. Tento deň výročia a táto udalosť mali byť vďačnosťou, radosťou a pohľadom do budúcnosti. A keď už hovoríme o Chiare, pre mnohých sa podľa vyjadrení hostí stala styčným bodom, ako žiť toto poslanie.

Ťažké časy poznačené vojnou a chudobou

V archívnom videu hovorí Chiara o chudobe, vojne, zničenom meste, o ťažkých začiatkoch. Silným momentom je však zároveň to, ako na konci rozprávania prizná, že to všetko bolo krásne... To, čo prežili, urobili.

A bola to práve Chiarina skúsenosť spred troch desaťročí, keď letela ponad chudobné štvrte favelas v Brazílii, ktorá nás v sobotu 29. mája (v deň výročia ES) symbolicky preniesla v čase. Ľudia rôznych kultúr zo všetkých kútov sveta od Európy, Ázie, Austrálie, Ameriky až po Južnú Ameriku, mladí, stredná generácia, ale i starší sa na seba usmievali cez obrazovky a vysielali odkazy pre ostatných.

Emilio, mladý podnikateľ z Brazílie, si napríklad na ES spomína ešte ako tínedžer a už vtedy ho fascinovala. Podľa neho je dôležité dávať nielen to, čo máme nazvyš, ale taktiež vytvárať prostredníctvom práce hodnoty, aby sme ich mohli rozdeľovať medzi ostatných. Týmto príkladom Emilio vysvetľuje, ako cíti osobnú zodpovednosť za zníženie chudoby. Hneď po skončení vysokej školy začal podnikáť a uvedomil si, že firma je prostriedkom, kde môže vyjadriť svoje životné voľby. Tvoríť lepší a spravodlivejší svet.

Čo sme sa naučili za uplynulých 30 rokov v ES? Priťahovať kvalitných ľudí a mladých. ES totiž sľúbila, že sa bude venovať zmene sveta. Jedna firma nestačí...

Ukázať ekonomiku všetkým.

Ekonomika znamená rásť spolu, to nemá byť boj, je to operatívna hra...

ES je ekonomika blahoslavenstiev, ktorá buduje pokoj a mier. Je aj chudobná, má aj ženskú charakteristiku a je to ekonomika, ktorá plače a je utešovaná.

Skúsenosti ako dôkaz, že sa to dá

Aj keď zmeniť celý ekonomický systém je náročné a vyžaduje si to veľa práce, dôkazom, že budovanie sociálnej a ekonomickej spravodlivosti môže fungovať na globálnej úrovni – celosvetovo, sú všetci ľudia, ktorí počas jedného sobotného popoludnia v Loppiane porozprávali o svojom živote a skúsenostiach s ES a pripomenuli dôležitosť kultúry dávania. Veď aj samotná Chiara v roku 1991 predstavila ES ako ekonomiku dávania...

Celý záznam zo slávnostného vysielania v preklade do slovenčiny si môžete pozrieť aj na kanáli YouTube Ekonomiky spoločnosti Slovensko.

Martina Baumann

Katarína Jančíšínová

Odpustiť neznamená zabudnúť, lebo by sme popreli svoj životný príbeh

Pred mnohými rokmi ublížil svojej manželke, jeho manželstvo sa ocitlo v hlbokkej kríze. „Potreboval som odpustenie a zažil som, aké je krásne, keď vám druhý odpustí.“ Dnes z vlastnej skúsenosti hovorí, že odpustenie je zložitý proces, ktorý zahŕňa celého človeka a vyžaduje si čas.

S talianskym neurológom a psychoterapeutom Salvatoreom Ventrigliom sme sa rozprávali o emóciách, ktoré pri zranení vo vzťahoch vyplávajú na povrch, ale aj o tom, ako s nimi pracovať, aby sme sa dokázali otvoriť odpusteniu. V rozhovore pre Nové mesto vysvetľuje, aké je škodlivé, ak sa vo vzťahoch kladie dôraz len na duchovný rozmer, a ak telesný a emočný život človeka ide bokom.

Téma odpustenia je veľmi chýlostivá. Mnohí ľudia sú v živote zranení, nie všetci dokážu odpustiť. Prečo?

Odpustenie je delikátny proces, nie je to záležitosť jednej chvíle. Zahŕňa našu myseľ, srdce a dušu, a teda aj naše emócie. A práve tie si vyžadujú čas. Na začiatku nás zaplaví veľký hnev. Ten zakúšame, keď chceme zmeniť niečo, čo nám spôsobuje bolesť. Možno to už nie je v našej moci, ale hnev sa bez ohľadu na to ohlási. Hnev sám osebe nie je negatívny, až dôsledky hnevu ako násilie či agresivita považujeme za negatívne. U niekoho môže nastúpiť túžba po pomste alebo po odškodnení: „Ublížil si mi, si mojím dlžníkom.“ Týmto emóciám sa podľa mňa nedá vyhnúť, ale niekoho môžu aj zablokovať. Hnev ako aj strach z ohrozenia alebo bo-

lešť zo straty patria k človeku a prirodzene sa ozvú, ak zažívame krivdu. Treba sa cez ne prepracovať, aby sme sa mohli stretnúť s bolesťou zo zranenia. Až vtedy je človek schopný otvoriť si srdce pred osobou, ktorá mu ublížila a čaká na odpustenie.

Každý človek môže odpustiť, ale niekedy aj potrebuje odpustenie. Požiadať oň tiež nie je ľahké. Môže byť za tým pýcha alebo pocit hanby?

Niekedy môžu brániť odpusteniu práve tieto povahové črty, ale existujú aj iné situácie. Od malička si tvoríme predstavy o sebe, ktoré podľa transakčnej analýzy nazývame existenčné pozície. Na základe toho sa napríklad môže niekto cítiť menejcenný, ale častejšie sa stáva, že sa staviame do pozície nadradenosti. Nie sú to rozhodnutia dospelého človeka, ale vychádzajú z nášho detstva. Ak teda patríme k tým, ktorí sa trochu vyvyšujú nad druhých, môžeme mať problém odpúšťať. Takýto človek skôr vidí chyby druhého než svoje a zo strachu si ich odmieta priznať. Aj ten druhý typ človeka, ktorý sa cíti menejcenný a nepozná svoju hodnotu, nemusí vedieť povedať slovo „prepáč“, pretože priznaním si vlastnej chyby by ešte viac vzrástol jeho pocit nehodnosti. Vie, že by si tým spôsobil ešte väčšiu bolesť. Akoby sám sebe povedal: „Nemám cenu, nie som dosť dobrý.“

Odpustenie neznamená automaticky zmierenie. Čo je potrebné, aby sa ľudia uzmiernili?

Niektorí tieto dva pojmy pokladajú za synonymá, ale nie je to tak. Odpustenie, ako som už hovoril, je vnútorný proces, zmierenie sa týka vzťahov. Aby mohlo dôjsť k zmiereniu, medzi ublíženým a vinníkom musí niečo prebehnúť. Dôležitých je niekoľko elementov: v prvom rade musí mať ublížený možnosť vyjadriť pred vinníkom svoju bolesť, hovoriť o tom, prečo sa cíti zle. Vychádza to

prirodzene z ujmy, ktorá sa mu stala. Musí mať priestor komunikovať svoje emócie. Potom ten, čo ublížil, musí vyjadriť, že si je vedomý škody, ktorú spôsobil. Tiež by mal prejať ľútosť nad svojím počínaním.

To si však zo strany ubližujúceho vyžaduje istú zrelosť...

Presne tak. Potrebná je zrelosť nielen vedieť priznať, že druhému uškodil, ale byť si zároveň vedomý aj miery poškodenia. Skôr ako nastane zmierenie, človek musí byť schopný nazrieť do svojho vnútra a vedieť si pomenovať vlastné slabosti, aj to, že niekomu ublížil. A to nie je jednoduché. Prirodzene sa človek pred tým bráni, nerád si priznáva svoju krehkosť. Ak to však vinník dokáže a ublížená osoba vidí na jeho tvári ľútosť, môže vysloviť slová „odpúšťam ti“. S tým sa spája aj možnosť nového začiatku.

Znamená to, že ten, komu sa ublížilo, dáva vinníkovi druhú šancu?

Áno. Táto druhá príležitosť vychádza z bolesti, ale je šancou na nový vzťah. Predstavujem si ruky, ktoré sa spájajú, a dve osoby, ktoré sa spoločne vydávajú na cestu. Možno sú opatrnejšie, ale aj obohatené o nové vzájomné poznanie. Zároveň obaja dobre vedia, že zastaviť sa dá vždy, pretože vzťahy nefungujú vždy plynule. Je to dané našou odlišnosťou.

Čo ak človek, ktorý nám ublížil, už zomrel, a my sme mu za života neodpustili?

Odpustiť môžeme za každých okolností, aj v prípade, že osoba, ktorá nám ublížila, už nežije. Môžeme povedať „odpúšťam ti“ a mať účasť na všetkých pozitívnych účinkoch odpustenia. Trvalým plodom odpustenia je vyrovnanosť a pokoj. Ak človek, ktorý nás zranil, už nežije, nedá sa dospieť k zmiereniu. V takomto prípade ublížená osoba môže odpustiť, ale žije s bo-

Potreboval som odpustenie a zažil som, aké je krásne, keď vám druhý odpustí. Uvedomil som si, že aj praskliny vo vzťahoch patria k životu človeka.

lestou a výčitkou, že protivníkovi za jeho života nevedela odpustiť. Musí sa naučiť prijať túto stratu a zmieriť sa s tým. Takto nájde pokoj.

Dá sa odpustiť úplne všetko?

Áno, aj nie. Existujú také vážne ublíženia, ktoré môžu človeku brániť v odpustení. Mám na mysli fyzické násilie, zneužívanie, situácie, v ktorých je zranenie také veľké, že poškodí psychiku. V takýchto prípadoch dochádza k traume a človek, hoci by aj chcel, možno nedokáže úplne odpustiť. Aktivuje sa najstaršia časť mozgu, ktorá mu znemožní spracovanie emócií. Dnes už o tom existuje viacero štúdií. Emočnou reakciou ľudí je v takomto prípade neschopnosť pohnúť sa. Emočný blok sa stáva fyzickým blokom. V takýchto traumatizujúcich situáciách ľudia skutočne nevedia odpustiť, pretože nedokážu v danej chvíli pomenovať emócie, ktoré prežívajú. Potrebujú odborné sprevádzanie. Ak sa naučia postupne spracovať isté typy silných emócií, možno sa im nakoniec podarí rozhodnúť sa pre odpustenie.

Odpúšťa sa veriacemu ľahšie?

Myslím si, že veriaci má o jednu príležitosť navyše. Má istú pomoc, pretože náš Boh je Boh odpustenia. Má pred sebou vzor, ktorým sa môže inšpirovať a v ňom môže nájsť najväčšiu posilu.

Myslím na ukrižovaného Ježiša, ktorý hovorí: „Odpusti im, pretože nevedia, čo robia.“ Je to Boh, ktorý dáva svoj život za ľudstvo, a pritom si je vedomý jeho krehkosti. Dobré je, že ľudia sú schopní robiť zlo, ale je to Boh plný takej nesmiernej lásky, že dokáže odpúšťať aj vo chvíli svojho najväčšieho utrpenia, keď pociťuje opustenosť od Otca. Už len táto predstava môže veriacemu pomôcť odpustiť.

Nestačí dať bolesti zo zranenia duchovnú hodnotu? Sám ste hovorili o najvyššom vzore odpuste-

nia – o Ježišovi na kríži, ktorý odpúšťa svojim nepriateľom.

Myslím si, že to nestačí. Zranenie sa nedá prekonať len duchovným prístupom, hoci duchovnosť je veľkou pomocou. Prečo? Lebo ranu si nesieme a cítime vo svojom tele. V človeku sa snúbi duchovnosť s plne realizovaným človečenstvom. Som presvedčený, že obe tieto skutočnosti nás privádzajú k Bohu. Na Ježišovi ma vždy fascinovalo, že jeho ľudský rozmer bol veľmi autentický. On vtelený Boh, Bohočlovek, nám ukázal svoje rany, slzy, neskrýval svoj strach ani hnev. Aj to mi pomohlo primknúť sa viac k Bohu. O svoje človečenstvo sa treba starať, nedá sa odpúšťať a podceňovať pritom vlastné emócie.

Odpustenie zahŕňa celého človeka a túto integritu treba mať na pamäti. Inak môže dôjsť k rozštiepeniu osobnosti. Odpustenie neznamená pasívne niečo prijímať, útrpne znášať ponížovanie či utrpenie. Vďaka odpusteniu sa stávame aktívni, sme jeho protagonistami. Sám som v mnohých prípadoch videl, aké je škodlivé, ak sa dôraz kladie len na duchovný rozmer, a ak sa telesný a emočný život človeka pokladá za druhotný.

Doteraz sme hovorili o odpustení iným. Niekedy však môže byť oveľa ťažšie odpustiť samému sebe. Ak chcem odpustiť druhému, musím najprv odpustiť sebe?

Odpustenie sebe by malo predchádzať odpusteniu iným. Je to však veľmi ťažké. Vedieť si pred sebou priznať, že som schopný ublížiť, znamená pozrieť sa do zrkadla, a zistiť, že nie som až taký pekný a dobrý. A to bolí. Keď niekomu ublížime a uvedomíme si to, prichádzame o predstavu dokonalosti o sebe. Všetci máme sklón vidieť sa bezchybní.

Je to teda o našej hrdosti?

Pre každého je ľahšie brániť sa a projektovať chyby na druhých.

Preto je také náročné zniesť pohľad na seba v zrkadle a nevidieť už len peknú pleť, ale uvedomiť si, že máme aj znamienka a jazvy. A je tu ešte aj iný aspekt – keď odpúšťame sebe samým, sme sami so sebou. Do tejto „hry“ nevstupuje žiadny ďalší pozorovateľ. Musíme vedieť vstúpiť do intimity so sebou. Aj tento proces si vyžaduje čas, vedomie vlastnej zraniteľnosti, schopnosť pomenovať tú časť zo seba, ktorú by sme najradšej nevideli. Ja tomu hovorím „rozpoznať vlastný chobot“. Vychádzam z jedného indického príslovie, ktoré hovorí: „Ak ti niekto povie, že máš chobot, odpovieš mu: „Si blázon!“; ak ti viacerí povedia, že máš chobot, opýta sa sám seba, či nie si slon.“ Všetci máme svoj chobot, spája sa s našim životným príbehom. Vedieť si odpustiť znamená teda dokázať sa postaviť pred svoje nedokonalosti a zlyhania, ale zároveň si voči sebe zachovať úctu a lásku. Dá sa to, len keď si budeme napriek všetkému vedomí hodnoty, ktorú máme ako osoby.

Ak nám niekto veľmi ublížil, ale dokázali sme mu odpustiť, obnoví sa aj dôvera voči nemu? Čo ak sa obávame opätovného sklamaní?

Po čase možno dospieť aj k zdravému, kompletnému vzťahu. Ak nás niekto hlboko zranil, ublíženie zostáva vo vnútri. Odpustiť neznamená zabudnúť, lebo by sme popreli svoj životný príbeh. Ako som už povedal, odpustenie je proces, ku ktorému patrí aj spomienka. Na začiatku môže mať človek vo vzťahu isté rezervy. Ak však dokáže prejsť celým procesom odpustenia, otvorí sa pred ním nový rozmer pravej autenticity. Vyžaduje si to čas a neraz aj pomoc druhého. A to je ľudské. Preto v úprimnom vzťahu možno povedať: „Odpúšťam ti, ale možno budem potrebovať viac času. Prosím ťa, buď mi v tomto období oporou.“ Veľa ráz som videl, že takáto úprimnosť napríklad medzi manželmi prispela k prehĺbeniu intimi-

ty. Autenticita sa rodí práve z vedomia, že môžeme druhého raniť a aj on môže zraniť nás. Videl som to aj vo vzťahu medzi rodičmi a deťmi, medzi priateľmi...

Čo vás viedlo k napísaniu knihy Odpustenie, ktorá čoskoro vyjde vo Vydavateľstve Nové mesto? Prečo ste sa rozhodli venovať práve tejto citlivej téme?

Doviedli ma k tomu najmä moje dve osobné životné skúsenosti. Prvá sa týkala môjho manželstva, tá druhá vzťahu s priateľom. Mal som otvorený vzťah s priateľom, ktorému som sa často zdôveroval. Neskôr som však zistil, že on ku mne nebol úprimný. Vnímal som to ako zradu. V tomto prípade som ja musel odpustiť. Vo svojom manželskom vzťahu som pred mnohými rokmi ublížil svojej manželke. Mali sme hlboký vzťah lásky, ktorý obohacovalo aj naše spoločné rozhodnutie žiť evanjeliovým životom. Zrazu sme si však prechádzali veľkou krízou, ktorá vzišla z mojej osobnej krízy. Ublížil som osobe, ktorú som nikdy v živote nechcel zraniť. Pamätám si, že som sa musel zastaviť a nahliadnuť do svojho vnútra. Veľa času som trávil v slzách v kostole a neustále som sa pýtal: „Ako sa to len mohlo stať?“ Mal som problém vidieť aj tie menej pekné časti svojho ja, bolo mi ťažké ospravedlniť sa. Potreboval som odpustenie a zažil som, aké je krásne, keď vám druhý odpustí. Z tejto skúsenosti vzišla aj myšlienka napísať knihu.

Pracujete s manželskými párami v ťažkostiach. Aj ony vás nejakým inšpirovali?

S manželkou Ritou sa venujeme manželom, ktorí si prechádzajú ťažkým obdobím. Máme za sebou veľa stretnutí so zranenými párami. Práve v kontakte s nimi sme si uvedomili, aké je dôležité prísť až na križovatku, kde sa človek môže rozhodnúť pre odpustenie. Len tak sa dá začať nový

spoločný život. Na tých, ktorí sa po tejto ceste vydali, sme videli, že objavili vo vzťahu nový rozmer ešte hlbšej lásky, obohatený o vďačnosť a miłosrdenstvo.

Na dvadsiate piate výročie manželstva nám deti pripravili video, v ktorom zobrazili v rôznych etapách náš spoločný život. V spomienkach som sa vracal k jednotlivým udalostiam a bol som vďačný za pekné chvíle, ale v mysli sa mi prehrávali aj moje zlyhania. Na konci však deti povedali vetu, ktorá ma dojíma ešte aj dnes: „Svojím životom ste nás naučili, že sa dá byť šťastný. Dali ste nám nádej.“ Uvedomil som si, že aj „praskliny“ vo vzťahoch patria k životu človeka. Na vlastnej skúsenosti som zažil, že aj k našim deťom sa nakoniec dostane najmä silný odkaz krásy, nie omyly. Preváži obraz toho, čo sme sa spoločne snažili vybudovať. Preto aj kniha Odpustenie má byť posolstvom nádeje.

Celý rozhovor si môžete prečítať na www.nm.sk.

Salvatore Ventriglia je taliansky neurológ a psychoterapeut. Je autorom mnohých publikácií a spolu s manželkou Ritou sa venujú manželským párom v ťažkostiach.

Ján Heriban

Manželská kríza je cesta rastu. Bojovať o manželstvo má zmysel

Pred desiatimi rokmi zistili, že nemôžu mať vlastné deti. Zahltili sa prácou a spoločenskou angažovanosťou, až sa navzájom od cudzili. Nikdy to však nevzdali a s krízou si vždy poradili. Katka a Vlado Wiedermannovci sú dnes rodičmi adoptovaného synčeka a členmi tímu Programu pre manželov v ťažkostiach, ktorý organizuje Hnutie fokoláre v spolupráci s Domom prijatia pre rodiny Rodinkovo. Sami tento program absolvovali v Taliansku a čerpajú z neho dodnes. V rozhovore predstavujú nielen tento program, ale otvorene hovoria aj o zvládaní kríz rôznych podôb a vzájomných rozdielnostiach.

„Snažíme sa na sebe pracovať a viac sa poznáme. Viem, že keď na mňa tlačí, tak vnútri trpí. Netlačí preto, že mi chce ublížiť. Taktiež chytáme do ruky čím ďalej, tým viac pozitívnych nástrojov. Niektoré po čase pustíme, niektoré používame ďalej. Preto tá rozdielnosť zostáva, ale je to znesiteľné,“ prezrádzajú.

Ste manželmi takmer 12 rokov, predtým ste spolu 5 rokov chodili. Za ten čas ste si prešli viacerými krízami. V čom spočívali?

Vlado: Naše krízy dobre ilustruje náš prvý väčší konflikt, keď sme spolu ešte len začínali chodiť. Katka odchádzala na leto na misie do Rumunska a ja som mal ostať sám. Ako sa blížil jej odchod, stupňovali sa moje narážky, či nechce zostať predsa len tu. Vyvrcholilo to nepríjemnou scénou pred autobusom, kde som na ňu tlačil, aby zostala. Naše krízy mali vždy inú for-

mu. Niekedy to boli odchody preč, neskôr v tom bola aj vzájomná nedôvera.

Katka: Keďže sme boli dlho sami, nemali sme deti, prešlo to až do štádia, keď sme si začali hľadať iné uplatnenia „vonku“, mimo nášho manželstva. Okrem práce to boli aj rôzne altruistické aktivity – dobročinné akcie, aktivity pre Hnutie fokoláre a Cirkev. Začali sme byť aktívni vonku, až sme začali vnímať, že sa nám nechce vracieť domov.

Bolo príčinou vašich kríz aj niečo iné, okrem angažovania sa vonku?

Katka: Áno, súviselo to s našou rozdielnosťou, o ktorej rozprávame aj v Programe pre manželov v ťažkostiach. Uvedomili sme si to počas jedného psychologického stretnutia. Pochopili sme, z akého veľmi odlišného domáceho prostredia pochádzame. Vladkova rodina je malá, úzka, taký uzavretý kruh, zatiaľ čo moja rodina je veľmi široká a veľa medzi sebou komunikuje. V ich rodine išli viac do hĺbky a boli uzavretí, ale my sme išli všetci medzi ľudí, do spoločenstva. Na to sme narazili prvý raz počas chodenia. Vladko ma chcel mať blízko. Keď som išla von, cítil ohrozenie. Neskôr sme si to vyjasnili a urobili sme veľké kroky už počas chodenia. Brali sme sa s tým, že sme sa poznali.

Počas manželskej krízy niekto trieska dverami, iný pohrda partnerom alebo je dlho ticho. Ako to bolo u vás?

Vlado: Ja som ten, ktorý vyvíja slovný nátlak a Katka sa uzatvára. Bitky u nás neboli, ani nelietali taniere. (úsmev)

Katka: Skôr to boli slovné útoky. Nikdy som nevnímala, že to myslí zle, len keď bol v ohrození, začal mi rozprávať veci, ktoré ma zraňovali, a ja som sa uzavrela. Zostala som ticho.

Začali sme byť aktívni vonku, až sme začali vnímať, že sa nám nechce vracieť domov.

Máme niekoľko situácií, ktoré považujeme za zázračné, a cítime silno prítomnosť Boha.

Museli ste cítiť, že takto žiť nechcete. Ako ste si s tým poradili?

Katka: Pre mňa bolo veľmi vzácne, že Vladko vedel prísť s prosbou o odpustenie. Bol zvyknutý robiť si sebareflexiu. Ja keď som mala vnútorné napätie, nevedela som vyjsť zo seba. Prišiel s tým, že ho to mrzí. Chcel sa ku mne priblížiť. Postupne som sa to učila aj ja.

Čiže keď išlo o zmierenie, boli ste na ťahu vy, Vlado?

Vlado: Väčšinou áno. Kto rýchlejšie vzkypí, rýchlejšie vychladne. Katke ten strom úzkostí a myšlienk narastie do veľkých rozmerov a potom jej dlho trvá, kým opadajú listy.

Katka: Mali sme situácie, keď Vladko nerozumel mnohým veciam, nevedel, ako na to, a snažil sa ešte viac tlačiť. Moje ticho mu prekážalo a ešte viac zatlačil, na čo som ja ešte viac vybuchla. V pokojnejšom období sme sa po čase k tomu vracali. Povedali sme si, čo koľko na tom zranilo.

Nerobilo vám toto spätné vracanie sa k tomu, čo sa stalo, problém?

Katka: My sme to mali vždy takto otvorené. Vracali sme sa aj k bolestivým veciam. Toto dobre dokresľuje situácia, keď sa Vladko zalúbil do inej ženy. Bolo to už v manželstve, ale povedal mi to. Z rôznych prednášok alebo kníh sme vedeli, že zalúbenie je spravidla len niečo, po čom človek túži, aby ho naplnilo, a nemá to vo vlastnom manželstve. Bolo to pre mňa zraňujúce, ale on bol bojovník. Vďaka tomu sme sa viac zhovárali o tom, čo nám v manželstve chýba. Boli sme k sebe otvorení, čiže vo mne ani nevznikla žiarlivosť. Ten vzťah zostal napokon len na platonickú úroveň. Bolo to pre mňa veľmi uvoľňujúce, keď som to

vedela. Tú ženu mám dokonca veľmi rada.

Dnes ste členmi tímu Programu pre manželov v ťažkostiach, ktorý Hnutie fokoláre organizuje spolu s Rodinkovom. Sami ste tento program absolvovali v talianskom Loppiane v roku 2013. Na čom je postavený?

Katka: Prevzatý je z Talianska vrátane tém a metodiky, ktorú vytvorili odborníci. Založený je na skúsenostiach ľudí, ktorí prežili krízu v manželstve. Ani my tam nejde ako tí, ktorí idú niekomu niečo vysvetľovať, ale sme toho súčasťou. Robíme si cvičenia a delíme sa s tým, čo sme prežili a čo nám pomohlo alebo nepomohlo. Manželia si tu uvedomia, že nie sú v problémoch sami.

Vlado: Začína sa to príjemnou večerou, spoznávaním sa a rozhovorom o očakávaniach. Potom sa striedajú prednášky, cvičenia, vzájomné rozdelenie sa a voľný čas. Prednášky sú napríklad o signáloch krízy, komunikácii, o prirodzenej dynamike, z ktorej krízy vznikajú, alebo o odpustení. Vzniká tu spoločenstvo. Páry môžu hovoriť, čím žijú. Zrazu máme ako spoločenstvo na stole kopu problémov a tá kopa začne žiť svojím životom.

Neboja sa páry otvoriť pred ostatnými párm, keďže ich nepoznajú?

Katka: Boja. Aj my sme sa báli. Vždy máme rešpekt pred tým, o čom rozprávame. Nanovo si prechádzame krízou, o ktorej hovoríme.

Vlado: My tých ľudí nedonútime otvoriť sa. Platí však aj to, že kto sa otvorí, ten aj dáva, aj dostáva. Ak si nejaký pár dá hranicu, za ktorú v rozhovore už nepôjde, spoločenstvo sa im postupne prestane vedieť venovať, lebo chýbajú konkrétnosti. Na konci im to nedá toľko, koľko by im to mohlo dať.

Mnohé (aj veriace) páry reagujú na krízu zvažovaním rozchodu alebo odluky, či už sú zosobášení cirkevne alebo občiansky. Ako by ste ich motivovali, že sa oplatí zabojovať o vzťah, napríklad aj cez Program pre manželov v ťažkostiach?

Vlado: Niekedy sa aj nedá pokračovať vo vzťahu – sú ľudia, ktorí v danom období nie sú schopní žiť pod jednou strechou. Primárny cieľ programu je začať nejaké svetlo. Práve pre ľudí takmer v beznádeji je to svetlo veľmi dôležité.

Katka: Kríza je cesta rastu. Sami sme zažili, že krízy boli v niečom stále ťažšie, no zároveň boli základňou, aby sme spolu vydržali aj tú ďalšiu. Napríklad na poslednom stretnutí Vlado pochopil veľmi dôležitú vec o rozdieloch medzi mužom a ženou – vo mne sa vytvára pri rôznych situáciách obrovský strom myšlienok, zatiaľ čo muž pozerá na veci lineárne. V stresovej situácii by za bežných okolností na mňa vyletel, lebo ten strom myšlienok ma zablokoval, ale v tej chvíli len povedal: „Asi máš veľký strom.“ Uvedomila som si, že prišiel ku mne s láskavosťou, čo by pred dvomi, tromi rokmi neprišiel. Vďaka krokom, ktoré sme urobili predtým, mi to teraz vedel povedať tak, že som to vedela prijať. Zrazu sa nám to uvoľnilo a dodnes z tej vety žijeme. (úsmev) Ale je to niečo, čo sa stále učíme, lebo tá rozdielnosť s nami ostáva. On má naďalej mód tlaku a ja sa naďalej uzatváram.

Ako je to možné, že aj keď vaše rozdiely ostávajú, neprejavujú sa tak ako predtým?

Katka: Snažíme sa na seba pracovať a viac sa poznáme. Viem, že keď na mňa tlačí, tak vnútri trpí. Netlačí preto, že mi chce ublížiť. Tým, že ten model poznám, je mi ľahšie ho prijať. Taktiež chytáme do ruky čím ďalej, tým viac pozi-

tívnych nástrojov. Niektoré po čase pustíme, niektoré používame ďalej. Preto tá rozdielnosť zostáva, ale je to znesiteľné.

Vlado: Každý problém môže človek zobrať ako príčinu otočenia sa alebo ako výzvu, ako mu čeliť. Často sa na začiatku manželstva stretnú ľudia, u ktorých je psychika silnejšia než oni. Musia dozrieť, naučiť sa ovládať samých seba a aj poznávať partnera. Z Programu pre manželov v ťažkostiach nám často ľudia odchádzajú s tým, že sa navzájom viac spoznali.

Aký je záujem o program? Koľko párov sa môže prihlásiť?

Katka: Môže prísť 10 párov, aby sme zachovali intímne prostredie. Program má dve časti, ktoré sa konajú v priebehu jedného roka. Je medzi nimi odstup niekoľkých mesiacov. Veľmi dôležité je, aby páry prišli na program bez detí.

Kto okrem vás tvorí tím programu?

Katka: Sme tam manželské páry, ktoré si prešli skúsenosťou krízy a hľadania jednoty. Máme tam psychológov a aj kňaza, ktorý je k dispozícii na spovede, rozhovory a denne slúži sväte omše. Účasť na nich je dobrovoľná.

Akú máte spätnú väzbu od doteraz zúčastnených párov? Dá sa povedať, že tento program zachraňuje manželstvá?

Vlado: Áno, aj nie. (smiech)
Katka: Máme niekoľko situácií, ktoré považujeme za zázračné, a cítime silno prítomnosť Boha. Je to najmä vtedy, keď sú manželské páry natoľko otvorené a pripravené, že urobili nejaký krok, a my sa z toho tešíme. Väčšina ľudí, ktorí tam boli, povedali, že ich to v manželstve posunulo a bol to pre nich vzácny čas. Hoci nie všetky páry po tomto programe zostali spolu. Napriek tomu hovorili, že

ich to posunulo. Veľmi často je tento program aj začiatkom cesty – manželia si nájdu niekoho, kto ich bude sprevádzať, napríklad kouč, psychológ, alebo prídu za niekým z nás. Výsledkom je, že často chcú pokračovať, nestačia im len tie dve stretnutia.

Vlado: Pre páry tento program znamená to, že vyjdú zo svojej domácej tmy, skôr alebo neskôr im to prinesie nejaké svetlo a na konci si musia povedať, čo s tým. Niektori si povia, že stačilo, iní zistia, že o vzťah s týmto partnerom sa mu oplatí bojovať do smrti, ďalší pochopia, že potrebuje terapeuta. Postoj musí zaujať každý, kto odtiaľ odchádza, lebo vie, že doma ho čaká len to, z čoho vyšiel.

Celý rozhovor si môžete prečítať na www.nm.sk:

Wiedermannovci sú manželmi od roku 2009. Katka je učiteľka a Vlado programátor. V roku 2011 zistili, že zo zdravotných dôvodov z oboch strán nebudú môcť mať deti. V roku 2013 začali proces adopcie. Synček Tomáš k nim prišiel v roku 2018. V rokoch 2012 – 2013 sa zúčastnili na desaťmesačnej Škole Nových rodín v Loppiane v Taliansku. V závere školy absolvovali Kurz pre manželov v ťažkostiach pod vedením jeho zakladateľov. Spolu s dvoma ďalšími párami v súčasnosti tvoria tím slovenskej verzie Programu pre manželov v ťažkostiach, ktorá u nás funguje od roku 2016.

redakcia Nového mesta

Krásy výchovy

Žijeme v dobe obrovskej pestrosti názorov, výchovných metód a prístupov, a preto sa nestačí spoliehať len na svoj výchovný inštinkt.

Rubrika Krása výchovy je nielen pre rodičov príležitosťou vstúpiť do sveta detí a dospelujúcich a lepšie ich spoznať. Spolu s Eziom Acetim, detským psychológom a psychoterapeutom, autorom mnohých kníh, sa každý mesiac pustíme objavovať jednotlivé vývinové fázy chlapcov a dievčat a s ním spojené emočné, duchovné i intelektuálne aspekty ich osobností. Na otázky čitateľov budú postupne odpovedať aj iní psychológovia. Rubrika je pozvaním klásť si otázky a nachádzať odpovede týkajúce sa výchovy.

Rubrika Krása výchovy

Zámerom tejto rubriky je prizvať všetkých čitateľov ku *Globálnemu paktu výchovy a vzdelávania*. Prajem si, aby aj tieto články prispeli k lepšiemu chápaniu veľkosti a vzácnosti každého človeka, ktorý si zasluži, aby sme ho poznali, starali sa oňho a podporovali ho už od narodenia.

Prejdeme si spolu vývinovými štádiami človeka od narodenia až po starobu.

Každá cesta výchovy si však najprv vyžaduje základný predpoklad, a tak pri rôznych fázach budeme klásť osobitný dôraz na emocionálny, afektívny a kognitívny rozmer.

Ide o výnimočné dobrodružstvo, pretože sa zameriava na osobu, krásu života, veľkosť výchovy, nehu stretnutia, radosť zo vzťahov.

Teraz sme pripravení vydať sa na túto cestu s úmyslom nielen objaviť krásu každej vývinovej etapy, ale tiež vedieť, aké dôležité je oboznamovať sa s pravidlami rastu so srdcom otvoreným voči každej novinke a s jediným cieľom: viac sa dozvedieť, aby sme mohli viac milovať.

Skutok lásky

Pre súčasnú spoločnosť je charakteristický silný vedecký a tech-

nologický rozvoj, ktorý so sebou prináša možnosť analyzovať, poznávať a dosahovať také výsledky, na aké sme ešte len pred niekoľkými rokmi ani nepomysleli.

Jasným príkladom toho je nedávne pristátie vesmírnej sondy *Perseverance* na Marse, ktorá je schopná prenášať na Zem obrazy s neuveriteľnou jasnosťou a ostrosťou. Spokojne by sme si mohli myslieť, že pochádzajú z miesta za naším domom.

Len si predstavte: podarilo sa nám dostať na Mars, ktorý je od nás vzdialený 400 miliónov km.

Až donedávna sme o tom mohli iba snívať, bola to len akási chiméra. Dosiahnuť úspech v tejto oblasti nás môže teda oprávnené viesť k tvrdeniu, že sme dobrí!

Mali by sme preto cítiť zadosťučinenie, že ako ľudská rodina sme dokázali prekonať samých seba, svoju vlastnú planétu. Odvážili sme sa vydať do iného priestoru, nových svetov.

Ale...

Druhá strana mince nám pripomína, že nie je všetko zlato, čo sa blyští. Pokiaľ ide o ľudské vzťahy, vzťahy medzi nami, správanie sa k blíznym, zdá sa, že všetko zostalo nehybné a že v niektorých prípadoch sme dokonca urobili kroky späť.

*Viac sa dozvedieť,
aby sme mohli
viac milovať.*

Práve pápež František nám to pripomína, keď hovorí o zhoršujúcich sa vzťahoch a spomína „tretiu svetovú vojnu“. Tá prináša so sebou mnoho krvavých rozbrojov v rôznych častiach našej planéty, ktoré sú príčinou nespočetných úmrtí a nesmierneho utrpenia.

Ak sa na chvíľu zastavíme a pokúsime sa analyzovať pôvod tohto všetkého, uvedomíme si, že je za tým neraz veľká neschopnosť ľudí spolunažívať v pokoji a láske.

Niektorí vedci zašli ešte ďalej a identifikovali v ľudskej rase gén nenávisti a agresie, ktorý označili za konštitutívny.

Človek v kontakte so zlom však cíti potrebu reagovať.

Ale ako?

Sám pápež František vzhľadom na naliehavosť tohto fenoménu v máji 2020 ponúkol svetu dnes už známy dokument *Globálny pakt výchovy a vzdelávania*. Osobitnú pozornosť v ňom venuje najmä kľúčovým vzťahom. Má na mysli vzťahy v rodine, spoločnosti a v oblasti vzdelávania.

V dokumente sa niekoľko ráz opakuje slogan, ktorým sa pápež odvoláva na známe africké príslovia: *Na výchovu dieťaťa treba celú dedinu*. Práve tieto slová sa stali osobitným programom pre svet.

Vyzýva všetkých (rodičov, učiteľov, vychovávateľov, kňazov, primátorov či starostov, vládnych činiteľov, bežných občanov i známe osobnosti), aby sa pripojili k paktu, dohode, a chránili deti a mladé generácie.

Ezio Aceti

Výchova ako tanec v troch krokoch

„Ako rodičia pri výchove svojich detí v niektorých situáciách nevieme, čo máme robiť. Akoby nás výchova presahovala. Všetko je iné ako kedysi. Ako si môžeme byť istí, že konáme správne?“

V prvom rade veľmi pekne ďakujem za otázku, pretože hovorí o správnom nastavení rodičov, ktorí konštatujú, že „nevedia, čo majú robiť“. Znamená to, že nemajú na všetko vždy pripravené odpovede.

Túto zdanlivú „nevedomosť“ možno dobre využiť, lebo ponecháva otvorené dvere niečomu novému, dáva rodičom priestor, aby sa niečo naučili, spochybnili sa, a teda dobre žili v prítomnej chvíli.

Výchova sa totiž viac než istotami sýti láskou, dialógom, otvorenosťou, novosťou.

Takto človek zistí, že do výchovy sú zapojené všetky subjekty, rodičia a deti. Práve vďaka deťom môžeme rásť, pomáhajú nám klásť si otázky vzhľadom na naše istoty a náš spôsob konania a nútia nás nachádzať neraz nové odpovede, ktoré sú plodom dialógu a lásky.

Čo teda môžeme robiť, ak sme si neistí a pri určitom správaní našich detí nevieme, aký postoj zaujať?

Skúsenosť i štúdium nám hovoria, že výchova je ako tanec, harmonický tanec spočívajúci v troch krokoch:

1. Krok empatie: Znamená naučiť sa vžiť do dieťaťa a položiť si otázku: „Prečo to robí? Prečo to hovorí?“ Táto chvíľka zastavenia, tento vnútorný čas, ktorý nám ponúka možnosť pýtať sa, nám pomáha vytušiť, o čo nás dieťa prosí. Je to príležitosť ísť ponad zdanie a spoznať skutočný zámer správania dieťaťa.

2. Krok odpovede: Po empatickom počúvaní si treba pomeno-

vať, čo pokladáme za lepšie, čo sa nám javí ako správne. Niekedy to môže byť pokarhanie, inokedy povzbudenie alebo azda konkrétna pomoc.

3. Krok konkrétneho skutku, ktorý však nikdy nesmie poškodiť druhého. K tretej fáze patrí konkrétny čin, pri ktorom nikdy nesmieme dieťa ponížiť. Nech urobíme čokoľvek, je potrebné dávať pozor, aby sme „nezranili ja dieťaťa“. Ja je tým najintímnejším jadrom osoby a vždy ho treba rešpektovať, pretože v ňom sídli sebaúcta, najhlbšia dôstojnosť.

To je zároveň dôvod, prečo sa treba vo výchove vyhýbať trestom a odstrániť nadávky a vulgárne výrazy. Ak dieťa svojím prístupom ponížime, zanechá to v ňom iba hnev a agresiu a navyše aj presvedčenie, že ako ľudská bytosť má nízku hodnotu.

Keď si niekedy uvedomíme, že sme boli príliš prísni alebo sme pochybili a azda použili aj telesné tresty, vždy to môžeme napraviť – poprosíme dieťa o prepáčenie a povedzme mu, že nás to mrzí.

Budte si istí, že deti majú pre naše omyly pochopenie.

Treba si pripomínať, že ony nepotrebujú dokonalých, ale ľudských rodičov.

Takíto rodičia, hoci sa pomýlia, sa vedú ospravedlniť a urobia, čo je v ich silách.

Zistíme, že aj naša krehkosť a pochybenia môžu prispieť k výchove, ak sa s pokorou ihneď pokúsime veci napraviť.

Otázky do rubriky **Krása výchovy** môžete posilať na adresu: vychova@nm.sk.

Chiara Lubichová

Nástroje kolektívnej spirituality II

*Nech vám
utrpenie
nenaháňa strach.
(...) Hľadajte
utrpenie, ktoré
vám ponúka
Božia vôľa,
(...) tá Božia
vôľa, ktorou je
vzájomná láska –
nové prikázanie –
perla evanjelia.*

Pokánie a sľuby zamerané na jednotu

V kolektívnej spiritualite neexistujú závoje ani mreže, ani zvláštne odevy, ktorými by sme sa odlišovali od ostatných; len s výnimkou prípadov, keď je to špeciálna Božia vôľa, predovšetkým keď patríme k nejakému rehoľnému spoločenstvu. Aby sme sa neoddeľovali od bratov, obliekame sa obvykle ako ostatní v súlade s prostredím a „prispôsobujeme“ sa všetkým, aby naša láska prichádzala ku každému bez prekážok.

Aj v našom hnutí praktizujeme umŕtvovania, ktoré sú nevyhnutné pre každý kresťanský život, a robíme predovšetkým tie pokánia, ku ktorým nás povzbudzuje Cirkev. Zvlášť si však ceníme tie pokánia, ktoré nám ponúka život jednoty s bratmi. Ten, ako vieme, nie je jednoduchý pre „starého človeka“ – ako to nazýva sv. Pavol – stále pripraveného raziť si v nás cestu.

Bratská jednota sa nevytvorí raz navždy a je potrebné stále ju obnovovať. Pokiaľ jednota existuje, tak vďaka nej je Ježiš prítomný medzi nami a zakúšame nesmiernu radosť, ktorú Ježiš sľúbil vo svojej modlitbe za jednotu. Keď jednota chýba, prichádzajú tieň a sme dezorientovaní. Žijeme akoby v nejakom očistci. Tomuto druhu pokánia musíme byť pripravení čeliť.

Tu musí vstúpiť do činnosti láska k Ježišovi ukrižovanému a opustenému, ktorá je kľúčom k jednote.

Vďaka láske k nemu si najprv vyriešime každú bolesť v sebe a vynaložíme všetko úsilie na opätovné vytvorenie jednoty.

Duch Svätý nás veľmi skoro poučil o tomto našom typickom pokaní.

V roku 1945 sme písali:

„Nech vám utrpenie nenaháňa strach. (...) Hľadajte utrpenie, ktoré vám ponúka Božia vôľa, (...) tá Božia vôľa, ktorou je vzájomná láska – nové prikázanie – perla evanjelia.

(...) Keď budete všetky priťahované krížom, budete pracovať pre to, aby ste z vašej malej komunity vytvorili jeden blok a tým vzdali Bohu väčšiu slávu! Pán Boh bude žiť medzi vami a pocítite to. Budete sa radowať z jeho prítomnosti. Dá vám svoje svetlo a zapáli vás svojou láskou! Aby ste však k tomu došli, je potrebné, aby ste sa zasvätili jemu, Ukrižovanému.“

Pokiaľ ide o sľuby, niektorí v Hnutí fokoláre ich skladajú. Aj keď ich sľuby majú cieľ asketický, tak ako u všetkých ostatných (umŕtviť vlastné ja poslušnosťou, vlastné telo čistotou a ľnutie k majetku chudobou), majú ešte jeden zvláštny význam predkladaný kolektívnou spiritualitou: veľmi slúžia na to, aby podporovali jednotu, slúžia spoločenstvu. Sľub poslušnosti slúži tomu, aby bola istejšia jednota s predstavenými; sľub čistoty na to, aby mali čisté srdce pripravené milovať Ježiša v každom blížnom; sľub chudoby na to, aby boli pripravení uskutočňovať s bratmi spoločenstvo majetku.

Spoločná modlitba

Aj v Hnutí fokoláre sa modlíme a zvlášť blízka je nám modlitba liturgická, ako je svätá omša s najsvätejšou Eucharistiou, pretože ide

o modlitbu Cirkvi. Keď máme nejakú prekážku, môžeme všetko vynechať, ale svätú omšu nie.

Charakteristickou je pre nás spoločná modlitba, ktorú učil Ježiš. Voláme ju „consenserint“, pretože je založená na jeho slove: „Ak budú dvaja z vás na zemi jednomyselne prosiť o čokoľvek, dostanú to od môjho Otca, ktorý je na nebesiach“ (Mt 18, 19).

Meditáciu robíme zo Svätého písma alebo z textov našej spirituality a potom, vo vhodnej chvíli, sa podelíme s bratmi o plody našej meditácie, pretože nám má záležať na svätosti druhého rovnako ako na našej.

V našom hnutí konáme tiež dni duchovnej obnovy a duchovné cvičenia. Na programe sú duchovné témy, o ktorých meditujeme v mlčaní a samote, ale i rozhovory a bratské podelenie sa slúžiace na spoločné povzbudenie.

Ježiš medzi nami

Keď chce kresťan milovať Boha na cestách skôr individuálnych, často to od neho vyžaduje postupnosť, výstup po stupňoch pri ceste na horu dokonalosti.

Kolektívna cesta má tiež svoj vývoj, ale ťahá kresťana hneď hore a väčšou mierou ho stavia na vrchol. Vyžaduje si to prítomnosť Ježiša medzi nami. Ježiš, ktorý žije medzi ľuďmi a v každom z nich, sa nemôže nachádzať na polceste. On je vždy dokonalý. Keď rastie, rastie v dokonalosti.

Pri kolektívnej ceste už stojíme na vrchole a kráčame po hrebeni prekonávaním všetkých veľkých či malých skúšok s Ježišom ukrižovaným a opusteným, až dospejeme k cieľu, ktorý nám určil Boh.

Pre nás, čo ideme po ceste jednoty, je prítomnosť Ježiša uprostred bratov zásadná.

Aby nás neohrozovalo naše osobné zlyhanie, musíme stále

oživovať jeho prítomnosť vo všetkých našich centrách a v našich spoločenstvách. Keď si Božia vôľa vyžaduje, aby sme boli vo svede rozptýlení a sami, podporuje nás láska k Ježišovi ukrižovanému a opustenému, ale zároveň musíme hľadať každú príležitosť, aby sme nastolili jeho prítomnosť s niektorým bratom z Ideálu. Len tak budeme mať stále svetlo, silu, pokoj a elán.

Ježiš medzi nami je nositeľom toho „čohosi navyše“, čo charakterizuje našu charizmu. Tak ako pri elektrine, aj keď je na oboch pólach napätie, svetlo nevydá, pokiaľ sa póly nespoja, rovnako i dvaja ľudia nezakúsia typické svetlo našej charizmy, kým sa láskou nespoja v Kristovi.

Ježiš medzi nami nie je skutočnosť, ktorá sa môže prejavovať len občas, ale je to podstata nášho života, musí tu byť stále. Nie je len cieľom, ale je i východiskom: „A predovšetkým majte vytrvalú lásku jedni k druhým“ (1 Pt 4, 8).

V našom apoštoláte, pri štúdiu, práci a tiež pri modlitbe, i v našom úsilí o svätosť má pre nás všetko význam a cenu, keď je medzi bratmi prítomný Ježiš, ktorý je „normou všetkých noriem“ nášho života.

Svätosť dosiahneme, keď kráčame k Bohu v jednote.

„Vonkajší hrad“

Svätá Terézia z Avily, učiteľka Cirkvi, hovorí o „vnútornom hrade“. Je to vnútro duše, kde prebýva Boží majestát, ktorý počas svojho života máme objavovať a umožniť mu, aby v plnosti zažiaril tým, že prekonávame rôzne skúšky. To je vrchol svätosti na ceste prevažne osobnej, aj keď ona sama k tejto skúsenosti priviedla všetky svoje dcéry.

Prišiel však okamih – je to pri najmenšom naše povolanie –, aby

sme okrem „vnútorného“ hradu objavovali, osvecovali a vytvárali i „vonkajší“ hrad.

My vidíme celé Hnutie fokoláre ako vonkajší hrad, kde Kristus je prítomný a osvecuje každú jeho časť od centra až po perifériu.

Keď uvážime, že táto nová spiritualita, ktorú Boh dnes dáva Cirkvi, sa dostáva k zodpovedným za spoločnosť a za Cirkev, ihneď pochopíme, že táto charizma nečiní vonkajší hrad len z nášho Dieľa, ale smeruje k tomu, aby ho vytvárala z tela celej spoločnosti a Cirkvi.

*Ježiš medzi nami
nie je skutočnosť,
krorá sa môže
prejavovať len
občas, ale je to
podstata nášho
života, musí tu byť
stále.*

Slovo života ^{júl 2021}

„Dúfaj, dcéra, tvoja viera ťa uzdravila.“ (Mt 9, 22)

Ježiš obklopený zástupom kráčaľ do domu muža, ktorý ho požiadal, aby prišiel pomôcť jeho umierajúcej dcére. Počas cesty prebehlo ďalšie stretnutie: snažila sa k nemu dostať žena, ktorá už mnoho rokov trpela na krvotok, tento zdravotný problém mal pre ňu vážne dôsledky a obmedzoval ju v rodinnom aj spoločenskom živote. Žena Ježiša neoslovila, ani nič nehovorila, len k nemu odzadu pristúpila a odvážila sa dotknúť lemu jeho šiat. V duchu si totiž povedala: „Ak sa dotknem čo i len jeho plášt'a, ozdravím a zbavím sa tohto súženia, čo ma trápi.“

Vtom sa však Ježiš obrátil, pozrel na ňu a uistil ju: tvoja viera ťa uzdravila. Nešlo len o fyzické zdravie, ale o stretnutie s Božou láskou prostredníctvom Ježišovho pohľadu.

„Dúfaj, dcéra, tvoja viera ťa uzdravila.“

Toto Matúšovo evanjelium otvára neočakávané perspektívy aj nám. Boh je stále na ceste k nám. Na to, aby sme nepremeškali stretnutie s ním, však očakáva aj našu iniciatívu. Náš život s vierou, hoc kostrbatý a poznačený omylmi, krehkosťou a sklamaniami, má veľkú hodnotu. On je Pánom pravého života a chce nám ho všetkým dopriať. My sme jeho synovia a dcéry, v jeho očiach plní dôstojnosti, ktorú nemôžu potlačiť žiadne okolnosti. Preto aj nám dnes Ježiš hovorí:

„Dúfaj, dcéra, tvoja viera ťa uzdravila.“

Žiť podľa tohto slova nám môže pomôcť to, čo Chiara Lubichová napísala pri meditácii práve tohto úryvku z evanjelia: „Vo viere človek jednoznačne dáva najavo, že sa nespolieha sám na seba, ale zveruje sa do rúk tomu, kto je mocnejší ako on. (...) Ježiš oslovuje uzdravenú ženu ‚dcéra‘, čím poukazuje na to, čo by jej v skutočnosti chcel dať – nie len dar pre jej telo, ale Boží život, ktorý ju môže obnoviť celú.“

V skutočnosti Ježiš robí zázraky preto, aby ľudia prijali spásu, ktorú prináša, a tiež odpustenie a otcov dar, ktorým je on sám – keď ho človek prijíma, premieňa ho. (...) Ako teda žiť podľa tohto Slova? Prejavujeme Bohu pri vážnych potrebách našu plnú dôveru. Tento postoj nás, samozrejme, nezabavuje našej zodpovednosti, ani povinnosti plného nasadenia. (...) Naša viera však môže podstupovať skúšky. Vidíme to aj pri tejto trpiacej žene, dokázala prekonať prekážku, ktorou bol zástup ľudí medzi ňou a Učiteľom. (...) Musíme mať teda vieru, lenže takú, čo nezapochybuje, keď sa ocitneme pred prekážkou. Musíme tiež Ježišovi ukázať, že sme pochopili nesmierny dar Božieho života, ktorý nám pri-niesol. Byť mu zaň vďační. A primerane tomuto daru aj žiť.“¹

„Dúfaj, dcéra, tvoja viera ťa uzdravila.“

Táto istota nám tiež umožňuje prinášať spásu, láskavo pristupovať k tým, čo v danej chvíli trpia, majú nedostatok, sú dezorientovaní alebo zaskočení nečakanou udalosťou.

Zažila to aj jedna matka z Venezuely, ktorá našla odvahu odpustiť: „Pri zúfalom hľadaní pomoci som sa zúčastnila na evanjeliomovom stretnutí a tam som počula Ježišove slová: ‚Blahoslavení tí, čo šíria pokoj, lebo ich budú volať Božími synmi‘², ‚Milujte svojich nepriateľov‘³. Ako som mohla ja odpustiť niekomu, kto zabil môjho syna? No už sa vo mne uchytilo semienko a nakoniec prevládlo rozhodnutie odpustiť. Teraz si skutočne môžem povedať ‚Božia dcéra‘. Prednedávnom chytili vraha môjho syna a predvolali ma na konfrontáciu s ním. Nebolo to ľahké, ale zapôsobila milosť zhora. V mojom srdci nebola ani nenávisť, ani žiadna zášť, len silný pocit milosrdenstva a spoluúčasti a úmysel zveriť ho do Božieho milosrdenstva.“

Letizia Magriová

¹ Chiara Lubichová, *Parola di Vita* luglio 1997, tamtiež, *Parole di Vita*, spracoval Fabio Ciardi (Opere di Chiara Lubich 5; Città Nuova, Rím 2017), s. 583–585.

² Mt 5, 9.

³ Porov. Lk 6, 35.

Slovo života

august 2021

„Kto sa teda poníži ako toto dieťa, ten je najväčší v nebeskom kráľovstve.“ (Mt 18, 4)

Kto je v spoločnosti, v Cirkvi, v politike či v obchodných záležitostiach najväčší, najmocnejší a víťaz?

Táto otázka ovplyvňuje vzťahy, usmerňuje rozhodnutia a určuje stratégie. Vyjadruje prevládajúcu logiku, ku ktorej sa tiež mimovoľne uchylujeme, možno aj pri snahe zabezpečiť kladné a účelné riešenie pre niekoho z nášho okolia.

Matúšovo evanjelium nám tu predstavuje Ježišových učeníkov, ktorí prijali zvestovanie nebeského kráľovstva, ale chceli poznať aj požiadavky kladené na popredné osobnosti nového Božieho ľudu. „Kto je najväčší?“

Na zdôraznenie odpovede vykonal Ježiš jeden zo svojich prekvapivých skutkov – doprostred menšieho zástupu postavil dieťa a svoje gesto doplnil jasnými vyjadrením:

„Kto sa teda poníži ako toto dieťa, ten je najväčší v nebeskom kráľovstve.“

Ako protiklad k mentalite súťaživosti a sebestačnosti kladie Ježiš najslabší článok spoločnosti, toho, kto nezastáva funkcie, ktorými by sa vystatoval alebo ich obhajoval, ale v plnom rozsahu je odkázaný na pomoc druhých a spontánne sa im zveruje. Nie je to však prijatie pasívnej úlohy a vzdanie sa proaktívneho a zodpovedného konania, je to skôr prejav skutku vôle a slobody. Ježiš skutočne vyžaduje, aby sme sa stali malými, vyžaduje od nás úmysel a odhodlanie urobiť rozhodný obrat.

„Kto sa teda poníži ako toto dieťa, ten je najväčší v nebeskom kráľovstve.“

Pozrime sa, ako sa venuje charakteristikám evanjeliového dieťaťa Chiara Lubichová: „(...) dieťa sa s dôverou zveruje do opateru otcovi a matke: verí v ich lásku. (...) Autentický kresťan verí podobne ako dieťa v Božiu lásku, vrhá sa do náruče nebeského Otca, vkladá do neho neobmedzenú dôveru. (...) Deti sú vo všetkom závislé od rodičov. (...) Aj my, 'evanjeliové deti', vo všetkom závisíme od Otca: (...) on vie o všetkom, čo potrebujeme, ešte skôr, ako by sme ho o to požiadali, a dáva nám to ako dar. Aj samotné Božie kráľovstvo sa nezískava, ale prijíma ako dar z Otcových rúk.“

Chiara ešte zdôrazňuje, ako sa dieťa bezvýhradne zveruje do otcových rúk a ako sa všetko od neho učí. Podobne: „evanjeliové dieťa“ vkladá všetko do Božieho milosrdenstva, zabúda na všetko, čo bolo, každý deň začína nový život, je vnímavý na podnety neprestajne tvorivého Ducha Svätého. Dieťa sa nevie naučiť rozprávať samo, potrebuje niekoho, kto ho to naučí. Ježišov učeník (...) sa z Božieho slova učí všetko až po reč a život podľa evanjelia.

Dieťa má sklon napodobňovať svojho otca. „Takisto aj, 'evanjeliové dieťa' (...) miluje každého, pretože nebeský Otec, dáva slnku vychádzať nad zlých i dobrých a posielá dážď na spravodlivých i nespravodlivých; miluje ako prvé, pretože on nás miloval už vtedy, keď sme boli ešte hriešnici; miluje nezištne, bez postranných úmyslov, pretože tak miluje nebeský Otec.“¹

„Kto sa teda poníži ako toto dieťa, ten je najväčší v nebeskom kráľovstve.“

Vincente z Kolumbie píše, ako jeho rodina prešla skúškou pandémie v režime veľmi prísnej karantény: „Keď vstúpil do platnosti zákaz vychádzania, každodenný život sa v okamihu zmenil. Moja manželka a dvaja starší synovia sa museli pripravovať na niekoľko skúšok na univerzite, no najmladší si nevedel zvyknúť na virtuálne štúdium. Doma nikto nemal čas venovať sa druhému. Pri pohľade na chaos, ktorý u nás prepukol, som si uvedomil, že nastala príležitosť na vteleenie umenia milovať do nášho, nového života' podľa žitého evanjelia. Začal som dávať do poriadku kuchyňu, pripravovať jedlo, organizoval som naše stravovanie. Nie som veľmi zdatný kuchár, ani najdôslednejší v upratovaní, ale pochopil som, že by to pomohlo znížiť každodennú vnútornú nervozitu. To, čo sa začalo ako skutok lásky pre daný deň, sa natiahlo na mnoho mesiacov. Keď mali ostatní členovia rodiny porobené každodenné povinnosti, tiež sa začali venovať upratovaniu, dávali na poriadok šatstvo alebo niečo v dome. Spoločne sme usúdili, že slová evanjelia sú pravdivé a že vynachádzavá láska vnukne, ako usporiadať všetko ostatné.“

Letizia Magriová

¹ Ch. Lubichová, *Parola di Vita* ottobre 2003, tamtiež, *Parole di Vita*, spracoval Fabio Ciardi (Opere di Chiara Lubich 5; Città Nuova, Rím 2017), s. 700-703.

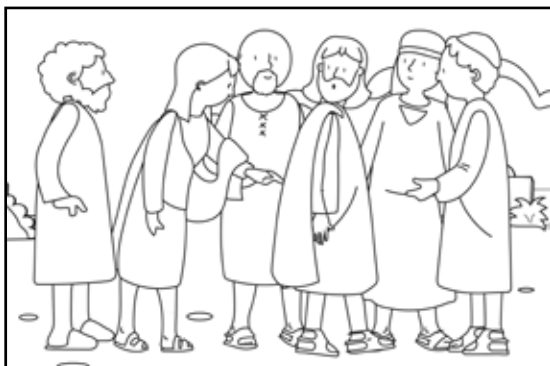
Slovo života pre deti

„Dúfaj, dcéra, tvoja viera ťa uzdravila.“ (Mt 9, 22)

Bohu je možné všetko!

Ježiš, obklopený zástupom, kráčaľ po ceste. Medzi ľuďmi bola žena, ktorá sa k nemu snažila dostať za každú cenu. Už mnoho rokov trpela na ťažkú chorobu.

Žena Ježiša neoslovila, ani nič nehovorila, len k nemu odzadu pristúpila a odvážila sa dotknúť lemu jeho šiat. V duchu si totiž povedala: „Ak sa dotknem čo i len jeho pláštá, ozdraviem.“

Vtom sa však Ježiš obrátil, pozrel na ňu a uistil ju: tvoja viera ťa uzdravila. Nešlo len o fyzické zdravie, ale o stretnutie s Božou láskou prostredníctvom Ježišovho pohľadu.

Keď sme sa raz hrali v záhrade, jedna z nás sa veľmi zranila. Hneď sme sa za ňu začali modliť.

Po svätej omši sme všetky šli za ňou, aby sme ju navštívili. Keď sme prišli, aj keď ju to stálo veľa síl, vstala a s veľkou radosťou nás privítala.

Porozprávala nám o svojich skutkoch lásky a my sme jej porozprávali o našich. Nakoniec sme sa spolu pomodlili a šťastné sme sa vrátili domov.

Slovo života pre deti

„Kto sa teda poníži ako toto dieťa, ten je najväčší v nebeskom kráľovstve.“ (Mt 18, 4)

Milujeme ako to robí náš nebeský otec

Ježišovi učeníci, chcú vedieť, kto bude v nebeskom kráľovstve najväčší.

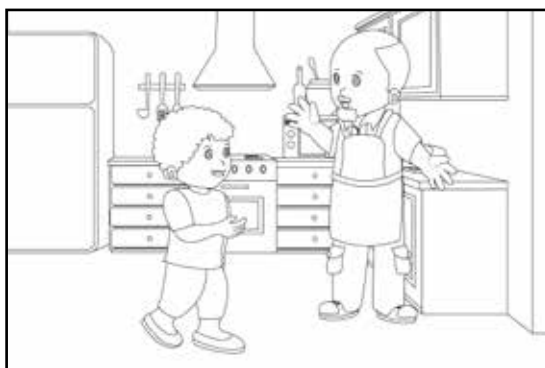
Ježiš postaví doprostred menšieho zástupu dieťa.

Potom sa k ním obráti a hovorí: kto sa teda poníži ako toto dieťa, ten je najväčší v nebeskom kráľovstve.

Samuel z Kolumbie musí byť počas pandémie doma. Nemôže ísť do školy. Doma to nie je ľahké. Všetci potrebujú pracovať na počítači. A tak premýšľa, že by najradšej nerobil nič.

Potom vidí, ako sa ocko snaží všetkým deťom pomáhať. Varí a upratuje celý dom.

Aj on sa teda púšťa do učenia a pomáha ockovi s drobnými prácami v domácnosti.

Michel Vandeleene

Strhujúci beh

1920
Chiara
Lubichová
2020

Chiara Lubichová bola zakladateľka a prvá prezidentka Hnutia fokoláre, ako aj plodná autorka. Pri stom výročí jej narodenia (1920) si prejdeme niektorými dôležitými etapami Chiarinho života.

Roky 1975 – 1979

Svätá cesta, kolegamento CH, veľké stretnutia pre mladých, rodiny, kňazov, spoločnosť a ekonomiku

V roku 1980 má Chiara Lubichová šesťdesiat rokov. Veľký úsek života má už za sebou. Je to obdobie bilancovania. Myšlienka na smrť je neustále prítomná, Chiare sa zdá, že nie je pripravená. V myslí sa vracia k roku 1944, keď jej Ježiš dal poznať svoju najhlbšiu ranu, ktorá sa skrýva vo výkriku opustenosti: „Tebe som sa dal poznať ako Opustený. Celých dvadsať storočí som ťa mal na zreteli. Ak ma nebudeš milovať ty, kto ma potom bude milovať?“ Táto otázka jej nástoľčivo zaznieva v duši. Prosí Ježiša, aby jej ukázal, ako má čo najlepšie zavŕšiť svoj život. Keď sa 31. decembra Chiara prihovára tisícom mladých, vyzve ich, aby sa s ňou vydali na cestu, aby sa pustili do behu, ktorého cieľom je milovať Ježiša Opusteného „vždy, hneď a s radosťou“.

Svätá cesta

Takto sa začína cesta, ktorú o niekoľko mesiacov Chiara nazve „svätou cestou“. Kráča po nej spolu s hnutím a oči upiera na cieľ, stretnutie s Bohom. Čoskoro sa tisíce osôb zo všetkých kontinentov pridajú k prvej skupine a vytvoria jedinú družinu mužov a žien, ktorí túžia po tom, aby sa láskou k Bohu „spoločne posväcovali“. Chiara Lubichová každých pätnásť dní prostredníctvom svetovej telefonickej konferencie komunikuje duchovnú myšlienku, ktorú si všetci osvoja, aby potom pod-

ľa nej každý žil na svojom mieste v spoločnosti.

Kolegamento CH

Cez okolnosti sa neraz prejavuje Božia prozreteľnosť. Práve cez ne sa v tom období otvára možnosť spojiť telefonickou konferenciou centrá Hnutia fokoláre vo svete. Spoločenské komunikačné prostriedky tak vstúpia do služby osobnej a kolektívnej evanjelizácie. Vďaka tomu sa čoraz väčší počet osôb môže cítiť ako jedno srdce a jedna duša a jednoducho uvádzať do života duchovnú myšlienku, ktorú im Chiara ponúka. V roku 2003 je už pripojených 493 miest (98 zo Spojených štátov amerických a 395 z iných štátov). V krátkom čase po odvysielaní kolegamenta si ho vypočujú ľudia na ďalších 412 miestach. Kolegamento CH vzniklo vo Švajčiarsku počas leta roku 1980 a stalo sa charakteristickou črtou Máriinho dieťa, prototypom spojenia fokolarínkeho ľudu.

Veľké stretnutia

Boh sa postaral, aby hnutie malo svoj vnútorný nástroj spoločnosti a duchovného rastu, ale zároveň ho zviditeľňuje aj navonok. V osemdesiatych rokoch sa v Ríme koná viacero veľkých stretnutí: v roku 1980 sa na štadióne Flaminio zide na Genfeste štyridsaťtisíc mladých ľudí. Rok 1981 prinesie Familyfest – dvadsaťdvatisíc účastníkov sa stretne v rímskej športovej hale. Hneď nasledujúci rok sa v Aule Pavla VI. schádza sedemtisíc kňazov a rehoľníkov. Na štadióne Palaeur v Ríme sa v roku 1983

Ak ma nebudeš milovať ty, kto ma potom bude milovať?

Leto 1977, okolo Chiary zľava: Bruna, don Silvano, Fede, Vitaliano, o. Novo, Antonio, Cari, Marco, Palmira

usporiada prvé verejné zhromaždenie hnutia *Nové ľudstvo*. Deň venovaný ekonomike a práci z roku 1984 si pamätá tritisíc účastníkov.

Tieto udalosti nám ponúkajú obraz o širokom spektre a počte ľudí, ktorých zachytila spiritualita jednoty. Je to znak zrelosti hnutia: žitá jednota osvecuje svetlom evanjelia rôzne oblasti spoločnosti a do Cirkvi prináša nový elán.

Ján Pavol II. vstúpi do týchto stretnutí cez slová povzbudení, ktoré adresuje hnutiu, ale aj Chiare osobne. Pri príležitosti Genfestu zaznejú jeho slová odporúčania: „Buďte vždy nástrojom Ducha Svätého.“ Chiara v nich nachádza novú slobodu ponúkať svoju charizmu Cirkvi. Na Familyfeste vládne atmosféra rodiny a pápež sa cíti zahrnutý prijatím a jednotou. Azda aj preto povie: „Predtým som vám (rodinám) povedal, že vám prajem, aby ste boli Cirkvou. Teraz hovorím, že želim Cirkvi, aby bola ako vy.“ Pre Chiaru sú to okamihy veľkého dojatia, vďačnosti Bohu a nového zánenia. O niekoľko dní dôjde k uda-

losti, ktorá vyvolá zdesenie – na Námestí svätého Petra je na pápeža spáchaný atentát. Všetci sa modlia za pápežovo uzdravenie.

Aby sme sa stali svätými

Spontánny pozdrav účastníkom medzinárodnej telefonickej konferencie *kolegamento CH*, Rocca di Papa 2. januára 1981

Všimli sme si, že naše heslo „Vždy, hneď a s radosťou“ je práve tým, čo potrebujeme pre svätosť. Tu, v Ríme, sme sa preto všetci rozhodli začať rok 1981 s túžbou milovať Ježiša Opusteného vždy, hneď a s radosťou. Milovať ho v malých i vo veľkých skúškach. Veľmi by som sa potešila, keby čo najviac ľudí z hnutia na všetkých kontinentoch začalo rok spolu s nami v tomto duchu.

Rodina

Z príhovoru Chiary Lubichovej na medzinárodnom stretnutí rodín *Familyfest*, Rím 3. mája 1981

Čím je rodina v Božej myslí? (...) Keď Boh stvoril svet, vytvoril rodinu. Keď sa

Ak teda Boh vytvoril rodinu, ak ju utvoril svojou láskou, potom ju môže aj ozdraviť, samozrejme, len láskou.

Syn Boží stal človekom, vyrastal v rodinnom prostredí. Keď Ježiš začal verejne účinkovať a zjavil svoju slávu, bolo to práve na svadobnej hostine. Už to by stačilo, aby sme pochopili, čím je rodina v Božej myslí. (...) Rodina nie je nič iné než spleť vzťahov lásky, šperkovnica, tajomstvo lásky: lásky manželskej, materskej, otcovskej, synovskej, bratskej, lásky starej mamy k vnúčatám, vnúčať k starému otcovi, k tetám, bratrancom... Rodinu drží pohromade jedine láska. Práve láska ju robí rodinou. A keď rodina vo svete zlyhala, je to preto, že v nej chýbala láska. Kdekoľvek vyhasla láska, tam sa rozpadla rodina. Preto rodiny musia čerpať priamo z prameňa lásky.

Je to Boh láska, a on vie, čo je to rodina. On ju vymodeloval ako majstrovské dielo svojej lásky. Ona je znamením, symbolom, pravzorom všetkých ostatných poslaní. Ak teda Boh vytvoril rodinu, ak ju utvoril svojou láskou, potom ju môže aj ozdraviť, samozrejme, len láskou.

redakcia Nového mesta

Chiara Lubichová v Českej republike a na Slovensku: živé spomienky i záväzok po 20 rokoch

Česká republika

27. apríla 2001 sa Chiara Lubichová stretla v Prahe s novinármi z verejnoprávnej televízie, rozhlasu, nezávislých novín a kresťanských médií.

28. apríla vystúpila na II. národnom stretnutí cirkevných hnutí a nových spoločenstiev na tému *Nová evanjelizácia*.

30. apríla hovorila k asi 2 000 členom Hnutia fokoláre, ktorí prišli do Prahy na trojdňové stretnutie z Ukrajiny, Slovenska a Českej republiky.

2. mája ju prijal na súkromnej audiencii prezident Českej republiky Václav Havel.

3. mája pozvali Chiaru Lubichovú na Českú biskupskú konferenciu, kde vystúpila s témou *Charizmatický rozmer Cirkvi a nová evanjelizácia*.

Pobyt v Česku zakončila návštevou rodiacej sa citadely hnutia, ktorá sa nachádza vo Vínorí neďaleko Prahy.

Slovensko

7. a 8. mája prebehlo v Bratislave stretnutie fokolárov a fokolárok z Čiech a Slovenska.

9. mája pozvala Chiaru Lubichovú Konferencia biskupov Slovenska, kde vydala svoje osobné svedectvá a svedectvo Hnutia fokoláre. Odpovedala na otázky biskupov týkajúcich sa rôznych argumentov.

10. mája ju privítal predseda Národnej rady Slovenskej republiky Jozef Migaš a podpredseda Pavol Hrušovský. V parlamente vystúpila s témou *Bratstvo v politike*. Následne absolvovala stretnutia so zástupcami rôznych politických strán.

12. mája ju na zimnom štadióne v Bratislave privítalo svojimi svedectvami a umeleckým vystúpením okolo 6 000 ľudí.

Krátka, ale veľmi intenzívna návšteva Chiarou Lubichovej v našich krajinách prišla vo veľmi vhodnom čase, keď sme cítili na každom poli potrebu jednoty, bratstva, dialógu, spolupráce a budovania. Na udalosti z apríla a mája 2001 si pre časopis *Nové mesto* zaspomínali ľudia, ktorí boli priamo pri tom. Oslovili sme organizátorov Chiarinej návštevy u nás i v Českej republike, členov Hnutia fokoláre a tiež veriacich, ktorí si možnosť stretnúť sa so zakladateľkou Hnutia fokoláre nenechali ujsť. Každému sme položili tieto otázky:

Ako si spomínaš na stretnutie s Chiarou Lubichovou po 20 rokoch od jej príchodu? Čo pre teba znamenalo živé stretnutie s ňou?

Čím je pre teba charizma jednoty? Ako ju žiješ a s odstupom času vnímaš teraz – vo svojom živote, v živote komunity a celej spoločnosti?

Snažiť sa byť láskou

O Hnutí fokoláre a o Chiare Lubichovej som počul počas mojich študentských rokov na letnom „mariapoli“ v Bratislave pred vyše 50-timi rokmi. Bolo to nadšenie a radosť žiť podľa evanjelia v každodennom živote, v službe pre druhých, pre Ježiša, žiť ako Mária.

S Chiarou som sa osobne stretol až v deväťdesiatych rokoch minulého storočia po páde komunizmu v Castel Gandolfe. Bol som rektorom novovybudovaného kňazského seminára v Badíne a sprostredkovane, cez môjho vtedajšieho otca biskupa Rudolfa Baláza, sme s Chiarou dohodli usporiadanie seminára študijného centra Školy Abba na Slovensku. Všetky moje stretnutia s Chiarou, touto charizmatickou osobou, boli pre mňa vždy „reštartom“ do nového života v kňazskej i biskupskej službe. Rád spomínam na viaceré stretnutia s bratmi biskupmi a Chiarou v Centre Mariapoli v Castel

Gandolfe. Veľmi osobne som však prežíval stretnutie s Chiarou, keď prišla na Slovensko do Bratislavy. Zaiste každý má viacero skúseností, že za veľké okamihy sa platí obetou, „pre teba, opustení Ježiš“. Vo svojom vnútri som mal vtedy krízu, o ktorej som nerozprával, ale opakovane som potvrdzoval Pánovi, že chcem žiť v jednote s Chiarou a bratmi biskupmi. Bola tam fantastická atmosféra, domov som sa vracal premenený.

Neskôr som si zaznačil slová, ktoré raz Chiara povedala: „Sú takí, čo robia veci z lásky, a sú takí, ktorí sa snažia byť láskou. Tí prví robia síce mnoho, ale podľa seba, majú síce zásluhy, ale pre druhých sú azda záťažou. Tí druhí, chcú byť takou láskou, akou je Boh. Nenatískajú sa, ale slúžia ako slnko, ktoré prežaruje, ohrieva, prináša svetlo, a milujú tak, ako by si to brat či sestra priali, akoby mali pri sebe nie nás, ale Ježiša.“

Mons. Tomáš Galis, biskup
Žilinskej diecézy

Aby všetci boli jedno

Celú udalosť sme neustále zverovali Bohu a Panne Márii. No vo chvíli, keď už bola Chiara v Prahe, pocítila som v duši takú radosť a pokoj, ako keby ona sama prevzala celú tú ťarchu na seba. Dni prežívané s ňou boli obdobím veľmi silného svetla, atmosféry raja a súčasne jednoduchých vzťahov, pretože spolažňovanie s Chiarou je takéto.

Charizmu jednoty som vždy vnímala ako nesmierny dar, ktorý Boh prostredníctvom Chiarou dal Cirkvi a ľudstvu. Mojou stálou snahou bolo usilovať sa ju žiť v každodennom živote, vo vzťahoch s ľuďmi, s ktorými som prichádzala do kontaktu. Objav, že môžem milovať Ježiša v bratoch, bol pre mňa prevratný a následne vyvolával vzájomnosť, ktorá mi umožnila zažívať Ježišovu prítomnosť medzi nami.

Teresa Cifaldi

Lekcia života

Prvá vec, ktorú si uvedomujem, keď si spomínam na Chiarinu návštevu, je nevýslovná vďačnosť! Vďačnosť,

že som mohla žiť s autentickou kresťankou, u ktorej bolo slovo a život v sústavnej harmónii. Zažila som, ako Chiara premieňala evanjelium na život. Bola slobodná, pokojná, plná dôvery v to, čo v prítomnom okamihu od Ducha Svätého pochopila. Napríklad: v programe nebolo stretnutie s fokolárinmi a fokolárinkami. Ale ráno sa zobudila a povedala, že sa s nimi chce stretnúť. Istý politik ju požiadal o rozhovor – po chvíľke ticha mu odpovedala a dohodli sa na schôdzke.

Som presvedčená, že charizma je pre spoločnosť veľkým prínosom. Boží zámer s hnutím je byť nástrojom jednoty. Myšlienka Chiary Lubichovej: „Konaj tak, aby sa tí druhí cítili dôležitejší než ty“, by mala byť základným postojom pri budovaní ľudskej rodiny.

Bernadette Neissl

Každodenné maličkosti

Mojím najväčším dojmom z Chiarinej návštevy bola „celistvosť“ jej života; to, ako jej slová a činy boli jedno. V priebehu jej krátkeho pobytu som sa viackrát presvedčil, ako stále a všetkým dáva zakúšať Boha, radosť, lásku. Pri cestách na dôležité Chiarine schôdzky sprevádzala jej auto policajná hliadka na motocykloch. Ja som väčšinou riadil auto. Keď sme takto raz prišli domov a policajti, ktorí splnili svoju úlohu, sa už-úž chystali odísť, Chiara mi zrazu hovorí: „Ešte sme im nepoďakovali. Rýchlo bež a poďakuj im za mňa.“ Vyskočil som z auta a išiel som sa im poďakovať. S radosťou prišli Chiaru k autu ešte pozdraviť.

S odstupom času mi charizma jednoty stále viac otvára cestu k Bohu, ľuďom, presvetľuje život aj v jeho temných kútoch. Vždy som chcel milovať, ale často sa mi to nedarilo. Láska k opustenému Ježišovi však premieňa aj tie najťažšie situácie, naše vzťahy a pretvára naše komunity na skutočnú Božiu rodinu. Bol by som rád, keby sa charizma ešte viac prejavovala trojičnou láskou a dialógom v Cirkvi a v spoločnosti.

František Slavíček

Neopísateľné šťastie

Od dojatia mi búšilo srdce, keď sa na lietadle, na palube ktorého sedela Chiara, Eli, Gis a pár fokolárinok z jej sekretariátu zatvorili dvere a leteli sme z Prahy do Bratislavy. Personál letiska nevedel, ktorá je Chiara, a keďže sme my zo sekretariátu nastupovali ako prví, omylom nás posadili do prvej triedy. Keď nastupovala skupinka s Chiarou, posadili ich dozadu, na naše miesta. Chiara bola pokojná, sústredená na Boha a na blížneho. Všetko bolo jednoduché, žilo sa pre lásku a prítomný okamih.

Chiaru po intenzívnej návšteve v Prahe čakala v Bratislave ďalšia séria mimoriadnych stretnutí. Zmienim sa aspoň o veľkom mítingu. Bol výnimočný z dvoch dôvodov. V hale bolo 6 000 ľudí, čo bolo pre Chiaru dovtedy najpočetnejšie zhromaždenie, k akému kedy prehovorila. A tiež preto, že úplne prvý raz v histórii využívania moderných komunikačných prostriedkov v Hnutí fokolare sa toto stretnutie prenášalo v priamom prenose do Centra v Rocca di Papa, kde ho sledovalo celé riadiace centrum a komentoval novinár Città Nuova Michele Zanzucchi. Z pracovného hľadiska to boli mimoriadne náročné dni, ktoré sa v mojej prekladateľskej a tlmočnickej praxi v kontakte s Chiarou a v službe živej charizmy už nikdy viac nezopakovali. Boh bol blízko, lebo všetko – aj napriek všetkému ľudskému úsiliu – záviselo od neho.

Zora Kuchárska

Objav opusteného Ježiša

V hĺbke srdca mi zostala jedna spomienka. Keďže som sa angažoval v hudbe, do Prahy som necestoval s ľuďmi z Diela, a teda ani so svojou rodinou. Aj ubytovaní sme boli každý inde. Nádherná atmosféra počas programu: Chiarine odpovede na otázky; nezabudnuteľný chorál celej arény po odovzdaní „Doktorátu z lásky“ otcom Karlom Pilíkom a staroslovanská pesnička „Mnohaja blahaja lit“, nás všetkých naplnila dojatím a veľkou vďač-

nosťou Chiare. Program sa skončil, aréna sa veľmi rýchlo vyprázdnila a ja som zrazu v zákulisí ostal v polotme úplne sám. Nevedel som, ako sa mám dostať na ubytovanie, mal som nefunkčný mobil a vtedy na mňa doľahol veľký smútok. Zrazu mi však napadla myšlienka: za všetko pekné sa musí zaplatiť a toto je jedna z tvárí opusteného Ježiša. Už si presne nespomínam, kto ma v tom bludisku našiel, ale ten objav opusteného Ježiša v tmavej chodbe arény mi dodnes zostal v pamäti.

Kornel Brosch

Dynamika príprav

Počas prípravy na Chiarinu návštevu na Slovensku som bola súčasťou spevackej skupiny, ktorá sprevádzala program na Zimnom štadióne v Bratislave. Našu hudobnú skupinu tvorili gen a ostatní mladí ľudia z rôznych miest Slovenska, z Bratislavy aj z východu. Takže kvôli skúškam a zladeniu nástrojov aj hlasov bolo potrebné stretávať sa spoločne. Čiže niekoľko mesiacov pred samotným hlavným programom sme v Košiciach pravidelne každý piatok poobede nasadli do áut a smerovali sme do Bratislavy. No a po „hudobnom“ víkende sme sa vracali spať na východ. To podstatné, čo mi z tohto obdobia ostalo v srdci, bolo naše spoločné úsilie o budovanie Ježiša medzi nami, konštruktívne rozhovory, dialóg, až kým sme nedospeli ku zhode a jednote. Uvedomovala som si, že chcem, aby Chiara našla na Slovensku medzi nami Ježiša, vtedy sa bude cítiť doma.

Som vďačná spiritualite jednoty za moju formáciu v mladosti, mnohé „naučené“ kľúčové postoje, body spirituality, farby, komplexnosť života... mnohé sa ukazuje ako nadčasové, platné v každom prostredí, v každom vzťahu.

Napríklad momentálna situácia s pandemiou Covid 19. Viac ako inokedy mi pomohla myšlienka „žiť prítomný okamih“. Pochopila som, že žiť prítomnosť je dosť náročné, ale priná-

Chiara a 6000 ľudí zo Slovenska i spoza hraníc na zimnom štadióne v Bratislave. Vpredu osobnosti cirkevného, kultúrneho a politického sveta

Na letisku ju privítali zodpovední za Hnutie fokoláre B. Neissl a F. Slaviček, podpredseda NR SR P. Hrušovský, tajomník Konferencie biskupov Slovenska C. Jančíšin, zástupcovia oficiálnych inštitúcií, médií, dospelí a deti.

Pri zápise do pamätnej knihy v mariánskej svätyni v Šaštíne

Chiara pozdravuje manželku ex-prezidenta Slovenskej republiky Emíliu Kováčovú.

Návšteva v Slovenskom parlamente. Vpravo predseda NRSR P. Hrušovský, vľavo poslankyňa M. Sabolová

ša úžasný pokoj a rovnováhu do všetkých dní.

Ludmila Čabalová

Milost' zažiť ju naživo

Návšteva Chiary Lubichovej na Slovensku bola pre mňa mimoriadnou udalosťou. Keďže Chiarina návšteva sa konala v máji, spolu s ostatnými chlapcami a dievčatami gen sme jej postavili pod oknami, kde bývala, máj – symbol lásky, ktorý ju milo prekvapil. Opätovala nám svoju lásku listom. Dodnes ho mám schovaný. Až teraz, s odstupom mnohých rokov, keď už sami máme rodiny a vychovávame vlastné deti, si uvedomujem, aká to bola milosť môcť byť v jej blízkosti a zažiť ju naživo. Cítim za to veľkú vďačnosť, ale tiež povinnosť odovzdávať túto moju skúsenosť Ideálu našim deťom a tiež záväzok dobre žiť v našej komunite, vo farnosti či v pracovnom kolektíve.

Spiritualita jednoty sa stala pre mňa životným štýlom, mať Boha na prvom mieste, snažiť sa milovať všetkých, vidieť vo všetkých Ježiša, to sú veci, ktoré sa snažím pretavovať do každodenného života. Nie vždy je to jednoduché a nie vždy sa mi to darí, ale vždy môžem začať odznova.

Terézia Lukáčová

Radosť a nádej

Úprimne musím povedať, že si doteraz živo pamätám na chvíle, keď sme ako mládež pripravovali spev. Bola to mimoriadna udalosť – vystupovať pred Chiarou a pred veľkým množstvom ľudí. Bol to jedinečný a neopakovateľný pocit. Radosť, ale aj nádej, ktorú sme spolu aj s ostatnými mladými cítili, nás poháňali ako hnací motor. Veľmi silno som vnímala živú prítomnosť Boha; bol to Boží pokoj a nádej, ktoré išli cez Chiarine slová, gestá, cez jej úsmev a jej prítomnosť. Bol to pre mňa príjemný a veľmi silný a hlboký zážitok.

Žiť charizmu jednoty je pre mňa veľa ráz veľmi ťažké; zvlášť v kruhu najbližších, manžela, detí – no posúva ma to vždy dopredu. Pomáha mi vidieť

veci pod iným uhlom. Stáva sa, že veľa ráz padnem až na dno. Je pre mňa výzvou začínať vždy znova.

Katarína Hrochová

Miluj stranu druhého ako svoju

Moja prvá spomienka sa viaže na stretnutie Chiary s vrcholnými predstaviteľmi vlád a zástupcov politických strán Česka a Slovenska. Chiara predstavila výzvu k bratstvu v politike a originálnu myšlienku „Miluj stranu druhého ako svoju“. Tieto výzvy majú svoje miesto aj v dnešnej pohnutej politickej a spoločenskej dobe.

Druhá spomienka sa mi viaže na pobyt Chiary v Českej republike a na stretnutie s ňou v pražskej Paegas Aréne. Mali sme milosť spolu s mojou manželkou Maruškou v mene Nových rodín z hnutia položiť jej jednu otázku, ktorá znela: „Keďže v dnešnej dobe pod vplyvom vonkajších vzorov a názorov aj niektoré dospelé deti z našich rodín majú tendenciu žiť v neoficiálnych zväzkoch, chceli by sme vedieť, ako sa v týchto situáciách zachovať, aký postoj zaujať, aj vzhľadom na svedectvo, ktoré je tým vydávané.“ Chiara odpovedala, že je potrebné zachovať pokoj a dať pocítiť našim deťom, že ich rešpektujeme ako dospelé osoby s nárokom na slobodné rozhodovanie. Ak však cítime, že ich smerovanie je v rozpore s našimi mravnými zásadami, tak sme povinní im to povedať, ale s dôvetkom, že konečné rozhodnutie je na nich, ale aj s prevzatím ich zodpovednosti za uskutočnené riešenie. A čo je dôležité, zdôraznila, naše deti napriek ich rozhodnutiam nikdy nesmú stratiť pocit, že ich milujeme.

Jozef Polák

Byť rodinou

Túžila som si s Chiarou vymeniť aspoň zopár slov. Nebola však taká možnosť, preto si pamätám, že celú jej návštevu som vnímala blízko a vzdialene zároveň. Pýtala som sa v duchu samej seba, či jej všetci prítomní ľudia uverili, či ich presvedčila jej osobná skúsenosť s Bohom, ako kedysi presved-

čila mňa, a pritom som ju nepotrebovala zažiť naživo. Až s odstupom času, keď som sa dostala k čítaniu jej odkazu pre Slovensko a k vypočutiu si jej odpovedí, som ďakovala za dar, že tu bola, že prišla do našej krajiny.

Čím je pre mňa charizma jednoty? Nevieť, či som ju pochopila a či ju odovzdávam ďalej. Jednoducho chcem svojím životom len vyjadriť vďaka za to, že som mala vo svojom živote možnosť Chiaru Lubichovú stretnúť a že som azda aspoň trochu pochopila a prijala do svojho vnútra to, čo jej zjavil Boh. Najviac ma oslovuje jej odkaz, aby sme boli jednou rodinou, v tom je podľa mňa všetko.

Ludmila Dolná

Kompas na ceste

Spomienka na príchod Chiary do slovenského parlamentu a možnosť byť po jej boku ešte i dnes, po 20 rokoch, vzbudzuje vo mne neskutočné emócie. Byť s ňou – na jednej strane s bážňou voči autorite, no na druhej ako s mamou v rodine – bola skúsenosť osobnej lásky a širokého srdca pre každého človeka a pre politiku zvlášť. Zažiť Chiaru osobne bol veľký dar a záväzok. Často si kladiem otázku, či tento dar charizmy jednoty žijem dostatočne konkrétne a naplňam jej túžbu po univerzálnom bratstve.

Charizma jednoty je pre mňa kompas na ceste. Naučila ma žiť prítomný okamih, viac vnímať blízkeho a vidieť jeho potreby. Cítim, že sme dlžníkmi Chiarinej túžby rozvinúť vo svete politiky vzťahy bratstva, ako to povedala v parlamente. Dnes už nie som aktívne v politike, ale mám ju v srdci a dobre poznám jej úskalia. Modlím sa za to, aby sme v hnutí mali svetlo, ako pokračovať na poli politiky v budovaní nových vzťahov založených na dialógu a na univerzálnom bratstve.

Mária Sabolová

S Ideálom sme šťastní

Na toto stretnutie som sa vďaka ochotným ľuďom dostala aj ja, celkovo ochrnutá. Zvládli sme peknú vzdiale-

nost' Lipany – Bratislava. Vzrušenie nastalo, keď prišla Chiara. Videla som ju prvý raz a zblízka.

Jej téma: Jednota a opustený Ježiš je „gro“ našej spirituality.

Dnes si to uvedomujem a snažím si to pripomínať, že bez môjho zomierania niet lásky a bez lásky nevytvoríme jednotu.

Keď Chiara odchádzala, prechádzala okolo mňa. Povedala som jej: „Con l'Ideale siamo felici“ (S Ideálom sme šťastní). V momente bola pri mne, objala ma a pritlačila svoje líce na moje. Pre mňa je to nezabudnuteľný zážitok. Aj záväzok.

Lýdia Lazoríková

S veľkou láskou

Keď prišla Chiara na Slovensko, bola som účastná aj na príprave, lebo sme v našom krajčírstve šili pre Chiaru šaty. Robili sme to s veľkou láskou a s bážňou, ako to dopadne.

Na stretnutí som na vozičku sprevádzala Lydku Lazoríkovú, takže som sa pozdravila s Chiarou osobne. Bol to zážitok!

Čo mi dáva život podľa Ideálu? Dáva mi hlavne veľkú slobodu a pokoj. Chiara nás naučila milovať opusteného Ježiša – a to je sloboda. Som šťastná, že mi Pán dal spoznať charizmu jednoty; s jeho pomocou sa ju snažím žiť, ako najlepšie viem.

Antónia Daraková

Mladým vždy verila

Osobne som bola veľmi rada, že príde aj na Slovensko. Zažila som zrod myšlienky a túžby po novej politike v našich postkomunistických krajinách. Zverila túto myšlienku mladým. Vždy verila mladým!

Z jej pobytu mi ostala v srdci radosť. Cítala som, že dary, ktoré nám zanechala, budeme v živote postupne rozbaľovať a viac chápať. Nie všetky naraz a nie všetko sa dalo pochopiť hneď. Ale to, že sme a máme byť mostom medzi Východom a Západom a že máme byť príkladom v živí oprávdivého kresťanstva, pre nás bolo, je a ďalej

ostáva obrovskou výzvou. Potrebne je si jej odkaz pripomínať a mať ho na zreteli!

Chiarina charizma je na tejto zemi pokračovaním prorokov. Je jemným hlasom Ducha Svätého, ktorý vanie a pozýva ľudí do spolupráce. Cítala som, že mám na toto jemné a jasné pozvanie odpovedať. Nasledovať Chiaru nielen v osobnom, ale aj vo svojom profesionálnom živote. Keď v roku 1991 vyzvala mladých búrať aj sociálno-ekonomické rozdiely prostredníctvom vízie Ekonomiky spoločenstva: nie kapitalizmus, nie komunizmus, ale spoločenstvo na všetkých úrovniach hospodárstva – ako mladá a čerstvá ekonómka som sa pridala k jej výzve.

Až teraz, po dvadsiatich rokoch, zakladám s priateľmi firmu založenú na princípoch ES. Túžim, aby som Chiarin pohľad na ľudí, veci a udalosti životom postupne „dedila“ po nej aj ja.

Mária Čalfová

Cestou v mojom živote si ty

Keď Chiara Lubichová prišla na Slovensko, bol som ešte novokňaz a zároveň som pracoval na sekretariáte Konferencie biskupov Slovenska. Vo svojom živote som bol vždy tak trochu späť aj s hudbou, a tak bolo pre mňa veľkým potešením, že som mohol na Zimnom štadióne v Bratislave, kde sa Chiara stretla s tisíckami priaznivcov, zaspievať svoju pieseň „Ponuka“. Vyjadrujem v nej svoju najhlbšiu túžbu ponúknuť Bohu všetko. Slová piesne to vyjadrujú jasne: „Vezmi si, vezmi, moje plány aj sny. Cestou v mojom živote si ty!“

Mal som možnosť osobne sa stretnúť s Chiarou niekoľko ráz vo svojom živote. Zakaždým som mal pocit, že si podávam ruku a pozerám sa do očí žene, ktorá dala Bohu všetko a ktorú si Boh vyvolil pre veľké veci.

Charizma jednoty je pre mňa ako svetielko, ktoré osvetľuje evanjelium pod istým uhlom pohľadu a dáva mi návod, ako nasledovať Ježiša spolu s ostatnými. To svetlo tiež poukazuje na lásku k bratovi ako na každodennú

cestu k svätosti a na lásku k Ježišovi na kríži, ktorý vzal na seba všetku bolesť, hriech a nejednotu sveta, aby ju premenil na niečo nové, aby z nás urobil jednu rodinu.

Cyril Jančíšin ml.

Zverujeme jej celé Slovensko

Kto pozná hlboký vzťah Chiary Lubichovej k Panne Márii, nebol prekvapený, keď – mimo plánovaného programu – prejavila želanie využiť jediný voľný deň na návštevu pútnického miesta Sedembolestnej Panny Márie v Šaštíne.

V kostole obklopuje malú skupinku ľudí posvätné ticho.

Čo sa asi odohrávalo v Chiarinej mysli pri stretnutí s patrónkou Slovenska?

To sa nikdy nedozvieme. Niečo však môžeme vytušiť z toho, ako po prijímaní ďakovala za všetko, čo sa udialo, za všetkých ľudí, ktorých stretla v posledných dňoch, a menovala jednu po druhej všetky etapy cesty do Česka a na Slovensko. „Prinesieme do Ríma Máriino nepoškvrnené a bolestné srdce,“ hovorí na záver.

Azda niečo viac prezrádza to, čo napísala do pamätnej knihy saleziánov, hneď za zápis Svätého Otca:

Tu pri krásnej Panne Márii Sedembolestnej, ochrankyni Slovenska, my všetci zástupcovia Máriinho diela obnovujeme svoje zasvätenie sa jej a zverujeme jej nepoškvrnenému a bolestnému Srdcu celé Slovensko, aby sa pre mnohých mohlo stať nástrojom Božieho kráľovstva. Zverujeme jej aj otcov, ktorí ju opatrujú s takou láskou.

Nech nás všetkých žehná svojím materinským požehnaním.

Chiara Lubichová

Návštevníci sa lúčia s mariánskou svätyňou a odchádzajú plní nádeje.

Na slnečných hodinách veľkého Šaštínskeho kláštora je veta: „Ak miluješ život, nestráť ani hodinu.“ Chiara so sprievodom nestráca ani minútu a vracia sa príjemne zvlneným a starostlivo obrábaným krajom späť do Bratislavy, v ústrety novej Božej vôle.

11.5.01

Lei alla bella Madonna
dei 7 dolori, protettrice
della Slovacchia, noi
tutti, rappresentanti del-
l'Opera di Maria, rino-
viamo la nostra consa-
crone a Lei, mentre af-
fidiamo al Suo Cuore Imma-
colato e dolente la Slo-
vacchia in terra pacchi pos-
sa divenire strumento
del Regno di Dio per molti;
affidiamo pure a Lei i Pa-
dri che La custodiscono
con tanto amore.

Ole tutti i bene-
dica colla Sua Materna
benedizione. Chiara Lubich

Zápis do pamätnej knihy v Šaštíne, máj 2001

Pavla Lazárková Trizuljaková

Dar umenia a spirituality

Spomienky na otca Alexandra Trizuljaka pri príležitosti nedožitých 100. narodenín

Alexander Trizuljak (1921 – 1990) bol sochárom druhej polovice 20. storočia. Študoval v Bratislave na Vysokej škole technickej u prof. M. Schurmanna a J. Kostku a na Akadémii výtvarných umení u prof. K. Pokorného v Prahe. Na jeho duchovnej a intelektuálnej formácii sa podieľali osobnosti českého a slovenského disentu J. Zvěřina, R. Vacková, T. Kolakovič a L. Zavarský. Okrem toho, že Alexander Trizuljak bol sochár, bol aj manžel maliarky Evy Trizuljakovej. Princípy, ktoré umelec uplatňoval v sochárskej tvorbe a pri výchove nás detí, spočívali vo fundovanej odbornej príprave, rovnako ako v kvalitnom náboženskom vzdelaní a v zodpovednosti za spoluvytváranie spoločenských a kultúrnych hodnôt. Pri stom výročí jeho narodenia sa zameriame na Alexandra Trizuljaka ako otca veľkej rodiny v spomienkach niektorých jeho detí.

Na dušu malého dievčaťa tento obraz silno zapôsobil – silné sochárske ruky, ktoré každým dňom pokorne prosili Boha o pomoc a sprevádzanie.

Sochárske ruky

V živote človeka sú momenty, ktoré sa hlboko vryjú do pamäti. Nejedno stretnutie, rozhovor alebo emócia nás sprevádza a ovplyvňuje po celý život. Katarína spomína, ako už v ranom detstve pozorovala otca pri modlitbe. Bol mohutnej postavy a mal veľké sochárske ruky, cez ktoré prechádzalo množstvo sochárskej hmoty. Katka bola svedkom, ako si každé ráno pokľakol k modlitbe a chvíľu v nej zotrval. Nielen ju, ale aj ostatných súrodencov viedol k modlitbe, dodnes jej v ušiach znie jeho zvonivý, zastretý hlas „ideme sa modliť“. Na dušu malého dievčaťa tento obraz silno zapôsobil – silné sochárske ruky, ktoré každý deň pokorne prosili Boha o pomoc a sprevádzanie. Ranná modlitba sa mu tak stala solídny základom celého života. Otec neskôr stál pri Kataríne aj v neľahkom období, keď sa rozhodovala pre budúce povolanie. Obaja rodičia v nej videli veľký talent. Otec ju prozreteľne nasmeroval na sklársku školu v Kamenickom Šenove v severných Čechách a neskôr na štúdium módného návrhárstva na Vysokej umelecko-

-priemyslovej škole v Prahe. Láska k maľbe na sklo i textil je dnes dominantnou umeleckou skúsenosťou textilnej a odevnej výtvarníčky Kataríny Böhmovej a svedectvom o nevyčerpatelnosti Božej krásy.

Rovnováha

V spomienkach Mareka silne rezonuje paralela pevnej výstavby sochárskej kompozície a solídnej bázy duchovného života umelca. „Aj nás deti sa snažil viesť k pevným duchovným základom bytia. V jeho centre stála rodina, viera a práca. Duchovné skúsenosti však neboli tematikou bežných rozovorov, my ako deti sme sa učili skôr pozorovaním. Náboženská formácia prebiehala nenásilne, otec nás viedol k sviatostnému životu, k modlitbe. Nechával nám slobodu, spomínam si na jeho dobré a citlivé vedenie.“ Už ako dieťa sa Marek modlieval s otcom ruženec a otec bol pre neho výrazným zdrojom duchovného života. Výchova vo viere bola podľa Mareka integrálna, vzťah viery a umeleckej práce sa zakladal na osobnom vzťahu k Bohu a intenzívnom duchovnom živote. Z toho vyplýva smerovanie

Alexander Trizuljak s manželkou, akademickou maliarkou Evou Trizuljakovou

k zodpovednosti kresťana v spoločnosti a k jeho povinnosti prinášať pozitívne tvorivé činy vo svojom okolí a v spoločnosti.

Domáci ateliér

Trizuljakove deti už od malička dýchali a vnímali vôňu a atmosféru ateliéru, trávili tam celé hodiny maľovaním, kreslením a modelovaním postavičiek. Po nútenom odchode Alexandra Trizuljaka z postu pedagóga na VŠVU v roku 1972 v dôsledku normalizácie sa v rodine zásadným spôsobom zmenila atmosféra. Dorastajúce deti prichádzali do veku, keď sa hlásili na stredné a vysoké umelecké školy. Vzhľadom na spoločenskú situáciu však nebolo možné, aby sa to bez problémov podarilo. Otec, nateraz učiteľ bez žiakov, v domácom prostredí vytvoril niečo ako súkromný ateliér. Jeho prvými študentmi boli jeho deti: Michaela, Marek, Mária a Katarína. Sestra Mária si spomína na atmosféru hodín strávených v otcovom ateliéri:

„U otca som sa pripravovala na talentové skúšky na umeleckú školu. On ma naučil nahadzovať hlavu od základnej drevenej konštrukcie cez kovový drôtený model, kde sa už od základu určoval sklon a natočenie hlavy. Neskôr som otcovi pomáhala pri nahadzovaní viacero jeho búst.“ Otec svoje deti podporoval radami, sprevádzaním na talentové skúšky, zabezpečovaním pomôcok a materiálov, či nákupom odbornej literatúry.

Dar spoločenstva

Obom rodičom veľmi záležalo na náboženskom vzdelaní. Zakotvenie v spoločenstve veriacich, v komunite blízkych rodín, sa im stalo zárukou správnej duchovnej formácie. Otec aj mama sa postarali o duchovné zázemie pre svoje deti, keď v dôsledku nepriaznivej spoločenskej situácie museli ísť študovať ďaleko od domova, do severných Čiech. Rodičia prostredníctvom pátra Zvěřinu kontaktovali kňaza Ladislava Kubíčka a ten

počas štúdií sprevádzal Katarínu a Klementa. V Čechách sa mladí Trizuljakovci prvý raz zblížili aj s Hnutím fokoláre. Aj keď otec nebol aktívnym členom hnutia, spolu s manželkou Evou podporovali hnutie aj v časoch totality a poskytovali svoj dom a priestor v ateliéri na stretnutia tohto spoločenstva. Otec sa veľmi zaujímal o myšlienky Hnutia fokoláre. Keď sa raz Marek vrátil zo stretnutia z Ríma, otec povedal: „Chiara je Božia prorokynia.“ Veľmi nás všetkých na tejto ceste povzbudzoval a dnes sme piati súrodenci z ôsmich aktívnymi členmi Hnutia fokoláre. Otec bol pre nás deti vzorom, priateľom i prísny učiteľom, duchovným vodcom. Videl Boží zámer v každom dieťati. Chránil nás, usmerňoval a viedol. V dôvere nás odovzdával do Božích rúk. Aj keď je to už vyše tridsať rokov od jeho smrti, stále nás sprevádza, vedíme s ním vnútorný dialóg a s láskou, úctou, obdivom a vďačnosťou na neho spomíname.

Martina Baumann

Volontárka Marcela Pokrývková sa snaží mať rada každého. Občas to chce tréning

Veriaca, kresťanka, zodpovedná za voluntárky na Slovensku, Božia dobrovoľníčka, mama, manželka, dcéra, manažérka. Marcela Pokrývková pracuje vo finančnom sektore, na svojom oddelení má 13 ľudí a aj keď priamo medzi nimi nehovorí o svojom poslaní, tak na pracovisku – ako všade inde – sa snaží byť mediátorom, vyzdvihuje skôr pozitíva ako negatíva a ľuďom okolo seba dáva pocítiť lásku. Matka troch detí nám porozprávala aj o odpustení. Byť milosrdný k niekomu, kto mi spôsobil ťažkú krivdu, nie je totiž vždy jednoduché. Naučiť sa odpúšťať a mať každého rád môže byť tréning na celý život...

Ako je váš život spätý s Hnutím fokoláre, aká bola vaša cesta?

S Hnutím fokoláre som sa prvýkrát stretla ešte ako vysokoškoláčka. Bolo to obdobie hľadania, možno aj cesty k Bohu. Spoznala som sa so skupinkou dievčat, kde som videla, že majú medzi sebou iné vzťahy a cítila som sa medzi nimi veľmi dobre.

A čo bolo po vysokej škole?

Pre mňa bol významný moment, resp. hlboká skúsenosť, keď som sa mohla zúčastniť v roku 1990 na medzinárodnom festivale mladých Genfest v Taliansku. Bolo nás tam približne 17-tisíc mladých ľudí z celého sveta. Uvedomila som si tú veľkosť, že na celom svete žijú ľudia, ktorí sú nadšení pre tú istú myšlienku jednoty a univerzálneho bratstva. Potvrdilo sa mi to, keď som sa s mladými stretla napríklad v USA, kde som študovala.

Hovoríte, že ste študovali za veľkou mláskou...

Na Slovensku som vyštudovala vysokú školu ekonomickú. Po vzniku SR som dostala grant a možnosť študovať na univerzite v Južnej Karoline na College of Business Administration. Počas ročného pobytu som nebola v kontakte s hnutím a vtedy som pochopila, že mi naozaj chýba niečo, čo ovplyvňuje môj život a že skutočne potrebujem mať spoločenstvo rodiny. Keď som sa

vrátila naspäť na Slovensko, prirodzene som hľadala tieto vzťahy.

A tak padla voľba na Hnutie fokoláre.

Rozmýšľala som, čo ďalej, či sa stať – fokolarínkou teda zasvätenou osobou so sľubmi, ale v duši som cítila, že chcem mať určitú slobodu a práve pri voluntárkach som ju videla. Voluntárky som vnímala ako realizované ženy v spoločnosti. Je tam dobrovoľnosť, žiadne sľuby, ale zároveň ide o radikálne povolanie. Volontár neznamená, že dnes som kresťan a zajtra už nie, ale znamená, že sa každodenne v slobode rozhodujem pre Boha.

Spiritualita hnutia je kolektívna. Ako môžeme byť k Bohu bližšie spolu?

Žiť vzájomnú lásku medzi sebou a touto láskou svedčiť o tom, že Boh je láska a prinášať Ježiša na zem, lebo v evanjeliu je napísané, kde sú dvaja alebo traja zjednotení v mojom mene – tam som uprostred nich.

My voluntárky sa snažíme žiť kresťanstvo v reálnom živote, 24 hodín denne, sedem dní v týždni a 365 dní v roku. Ja som manželka – voluntárka, mama – voluntárka, dcéra – voluntárka, ale aj voluntárka na pracovisku, skrátka vo všetkých aspektoch života.

A ako si máme predstaviť potom voluntárku v práci?

V práci zastrešuje 13 ľudí na oddelení, ako voluntárka 150 božích dobrovoľníčok na Slovensku.

Aj v práci chcem vydávať svedectvo a tvoriť spoločenstvo, napríklad tým, aký má človek vzťah k práci. Ako volontárka v práci sa chcem neustále vzdelávať, pretože Boh mi dal nejaké schopnosti, možnosti a ja ich chcem odovzdať na 100 percent.

Nepracovať len preto, aby ste len zarobili, ale zvyšovať si kvalifikáciu, aby ste boli dobrým odborníkom, budovali vzťahy s nadriadeným, podriadeným a podobne. Ak vládne na pracovisku napätie, tak pomôcť k zbúraní bariér, napäť a snažiť sa o jednotu. Zjednocovať ľudí, ak sú niekde dve oddelenia, ktoré majú nejaký problém a nevedia sa dohodnúť, tak cítim nejednotu a snažím sa vstúpiť do toho a byť mediátorom, aby došlo k dohode a niekedy je to aj za cenu toho, že to človek vezme na seba. Alebo ak niekto niekoho ohováral, neposúvať to ďalej, ale nechať to tak a zvyšovať na ľuďoch to pozitívne a nie šíriť okolo seba negatívum či kritiku. Volontárka v práci dáva kolegom okolo seba pocítiť, že ich má rada.

A prečo sa bežne o Hnutí fokoláre tak veľa nevie? Prečo ostatní ľudia možno nepoznajú, čo znamená volontárka?

Mnohí sa stretli s Hnutím fokoláre ešte počas komunizmu, keď sa o tom vôbec nerozprávalo. Samozrejme, teraz je iná doba, ale stále platí, že nemáme o tom toľko rozprávať, ale máme to žiť. Máme žiť tak, aby podľa nášho života vedeli napísať nové evanjelium.

Ako tomu mám rozumieť?

Každý mesiac žijeme jednu vetu z evanjelia, je to tzv. Slovo života, ktoré sa snažia žiť všetci na celom svete. A tiež každý deň máme jednu myšlienku – slovo na deň. Ak sa každý mesiac snažíte žiť jednu vetu z evanjelia a keď ju žijete dobre, tak by sa podľa vášho života malo dať napísať evanjelium.

A vy ho žijete dobre?

To musí posúdiť niekto iný. Napríklad v mladosti som mala problém so sestrou, vždy mi brala moje oblečenie a bola som našťavná, ale keď som pochopila, že v nej je Ježiš, že vlastne to svoje oblečenie požičiam jem, bolo to ľahké a už mi to neprekážalo. Je to vlastne zmena postoja, keď zistíte, že v tom druhom človeku je tiež Ježiš a máte ho rád ako seba, nemáte problém niečo dať tomu druhému.

A ak ide o niekoho, kto nám ublížil, okradol nás alebo spáchal omnoho horšie skutky? Ako si môžete predstaviť u niekoho, kto siahne niekomu na život, že je v ňom Ježiš?

Je to ťažké, ale v takomto prípade je to milosrdenstvo....odpustenie. Môžete mu len odpustiť a mať ho rád aj napriek tomu, čo urobil. Ježiš zomrel aj za človeka, ktorý spáchal takýto hrozný skutok – takže aj posledný lotor má šancu, že sa polepší. Ak odpustíte, ste slobodný, posuniete sa ďalej.

Musí to byť ale ťažké...

Máme skúsenosti, že ľudia sa menia. Ak teda ten druhý cíti, že ho máte radi, vycíti to, tak sa môže zmeniť k lepšiemu. Má tu šancu. A predsa Boh nás má rad všetkých – aj dobrých, aj zlých. Takže i ja sa snažím mať rada každého, ale chce to tréning.

Celoživotný?

Určite...

Podme ešte k vašej práci. Čomu sa venujete?

Od roku 1995 pracujem v Národnej banke Slovenska, teraz ako vedúca oddelenia v odbore vysporiadania bankových obchodov. Našou hlavnou úlohou je vysporiadať všetky obchody, ktoré díleri urobia – čiže zaplatiť na príslušné účty.

A ako sa vám darí prepojiť božieho dobrovoľníka s prácou v banke a s rodinným životom? Zrejme nemáte veľa voľného času. Nevychádzajú vám to doma?

Mám možno šťastie, môj manžel je tiež voluntár, boží dobrovoľník. Zoznámili sme sa ako mladí v hnutí. Keď by som sa vrátila na začiatok k tej prvej otázke, tak mi Hnutie fokoláre prinieslo do života môjho muža (smiech). Je to naozaj dôležité, ak vidíte toho druhého, ktorý má tie isté ideály, o to je to potom jednoduchšie. A spoločne sa snažíme sa naše dary, ktoré nám Boh dal, ponúkať ďalej ako služby.

A ako vyzerá taká mama volontárka, vychováva deti inak?

Myslím si, že som mama ako každá iná, každopádne sa im s manželom snažíme odovzdať naše ideály.

A ste viac volontárka mama, manželka, dcéra, zamestnankyňa? Čo vám „zaberie“ viac času?

To sa nedá takto povedať, ani percentuálne vyjadriť. Ste volontárka 24 hodín denne. Je to vaša potreba, že chcete mať vzťah s Bohom, aby som mohla mať vzťah aj s inými ľuďmi. V živote treba hľadať Božiu vôľu, niekedy je to tom, že napríklad dnes pôjdem pomôcť mame, pretože to naozaj potrebuje, pretože som aj volontárka dcéra. Inokedy zas idem v rámci hnutia na stretnutie. Ak mladí potrebujú odvieť na nejakú akciu, tak sa zdvihnem, nechám svoju robotu, svoje pohodlie a oddych a idem, som pripravená na službu. Som slobodná povedať áno alebo nie. Snažím sa počúvať svoj vnútorný hlas. A aj toto je osobný vzťah s Bohom.

Celý rozhovor si môžete prečítať na www.nm.sk:

Veronika Rendeková

Aj mladí zo Slovenska vyjadrili túžbu po jednote a zmene

Uplynulý mesiac sa v Hnutí fokoláre niesol v duchu podujatia Týždeň za zjednotený svet. Každoročne sa doň zapájajú tisíce mladých ľudí po celom svete. Do tohtoročného „laboratória“ príbehov, prezentácií a iniciatív s heslom „Skúsiť sa postarať“ (#daretocare) prispeli aj mladí zo Slovenska v spolupráci s mladými z Čiech, Indie či Portugalska. Spoločne sa tak pripojili k túžbe po jednote a zmene v našej krajine i vo svete.

Ako toto podujatie zhodnotili mladí?

„Tiež som tínedžerka a viem, že tínedžeri sa potrebujú cítiť chcení a šťastní, nájsť zmysel svojej existencie a hlavne žiť, nielen dýchať, inak sa strácajú. Obzvlášť v tejto dobe. Podujatie Run4unity ponúka túto možnosť byť šťastný, tešiť sa z prítomnosti a pochopiť vlastné nepochopené situácie.“

Alžbeta Lukáčová

„Ak sa chceme snažiť o rast jednoty v našej spoločnosti, musíme začínať od seba. Nejde tu o zotieranie rozdielov, ale o hľadanie vecí, ktoré máme spoločné. Určite by pomohlo viac podobných akcií. Pomáhajú mladým uvedomovať si dôležitosť jednoty a následne aj motivujú žiť podľa zlatého pravidla v každodennom živote.“

Ľudovít Čalfa

Otváracím podujatím bol tradičný Beh za jednotu (Run4unity), ktorý zorganizovali prevažne mladí Chlapci a dievčatá za jednotu.

„Run4unity je akcia, ktorá ma už po druhý raz utvrdila v tom, že nádej na zjednotený svet je možná. Od spoločnej prípravy samotnej akcie cez zlaté pravidlo až po vzájomné odovzdávanie skúseností a zážitkov s mladými z iných krajín a výmenu niekoľkých fráz v cudzích jazykoch. To všetko svedčí o jednote a solidarite, ktorá je tak veľmi potrebná. Run4unity mi tak tiež ukázal zmysluplnosť akejsi krásy, ktorá z ľudí vyžaruje pri robení dobra a vzájomnom zjednocovaní sa,“ podelil sa o svoje dojmy jeden z organizátorov Ľudovít Čalfa.

V rámci podujatia uskutočnili mladí tínedžeri niekoľko dobročinných akcií – od spoločného upratovania lesa s rodinami cez rozposlanie listov starým ľuďom v sociálnom zariadení. Niekoľkotýždňová príprava nakoniec vyvrcholila živým vysielaním hodinového programu na Youtube, ktorý pozostával z tanečných a hudobných videí, zo záznamov z rôznych akcií či silných svedectiev. Mladí zo

Slovenska prevzali štafetu z Indie a odovzdali ju do Portugalska.

V modlitbe Time-Out tiež prosili za mier a pokoj vo svete.

„Virtuálne cestovanie po svete, zo Slovenska do Indie, z Indie na Slovensko, odtiaľ do Portugalska a späť, bolo nezabudnuteľné. Pamätám si na svoj vlastný myšlienkový prevrat počas tohto stretnutia.

Sedela som za tým počítačom a všetko, na čo som v istej chvíli myslela, bolo, ako veľmi milujem žiť svoj život,“ prezradila Alžbeta Lukáčová, jedna z účastníčok a organizátoriek.

Stretnutie bolo v porovnaní s predchádzajúcim ročníkom technicky prepracovanejšie a aj samotní organizátori priznali, že sa počas jeho prípravy cítili istejšie. „Skúsili sme nové veci, išli viac do hĺbky, celkovo to bola veľmi dobrá príležitosť nazbierať nové skúsenosti a inšpirácie.“

Druhou iniciatívou, ktorá zároveň Týždeň jednoty v našich zemepisných šírkach zavŕšila, bolo online stretnutie s názvom „Ako byť súčasťou zmeny“. Na organizácii tej-

to akcie sa tentoraz podieľali starší z radov mladých v hnutí známi ako *Nová mládež*.

„Bola to pre mňa veľká výzva, nikdy som neorganizovala nič podobné. No vďaka peknému česko-slovenskému tímu, ktorý sa vytvoril, to nebolo také náročné,“ prezradila nám Klára Frištyková, jedna zo spoluorganizátoriek.

Inšpirácia k zmene

Hlavnou myšlienkou stretnutia, ktoré sa uskutočnilo 8. mája, bola zmena a mať ochotu starať sa. „Chceli sme inšpirovať mladých, ale aj skôr narodených, ku zmene prostredia, v ktorom sa nachádzajú, životnými príbehmi ľudí, ktorí sa na zmene už podieľali alebo podieľajú,“ vysvetlili organizátori. Na podujatie preto pozvali troch hostí z prostredia politiky a aktívneho občianstva.

Medzi nimi nechýbala Věra Luxová, manželka bývalého českého politika a lídra Československej strany ľudovej (KDU-ČSL) Josefa Luxa, ktorá sa sama v politike angažuje od svojich osemnástich rokov. Ďalej František Talíř, člen KDU-ČSL, zástupca a prvý námestník hajtmana Juhočeského kraja, a taktiež Alena Davidová, riaditeľka rómskej základnej školy v Kecerovciach.

Hostia účastníkom prezradili mnoho zo svojho osobného i profesijného života.

Věra Luxová sa okrem toho, aké bolo byť manželkou významného politika, podelila aj o to, ako sa spolu rozhodovali o vstupe do jednotlivých funkcií v spojení s Bohom a jeho vôľou i s ohľadom na ich rodinu. Porozprávala o ceste za liečbou do USA, keď manželovi zistili zákernú chorobu. V závere svojho príhovoru mladým pripomenula, „že do politiky by mal človek vstupovať pripravený a nikdy nie sám pre seba, ale v službe pre druhých a väčšie dobro“.

Agáta Škrabanová: Ennio Morricone – Gabriel's Oboe from *The Mission*

Rodina Hudákovcov: Benedicat Tibi Dominus

Matej Karas: Ekologická aktivita na Devíne

Chlapci a dievčatá za jednotu z Indie

Foto: 4x archiv iniciatívy Mladí za zjednotený svet

O dvoch tvárach politiky – špinavej, kde sa moc stáva drogou, a politike lásky, ktorá sa pozerá na spoločné dobro, zase hovoril František Talíř. Priblížil svoje začiatky v politike a zmienil sa aj o „hejtovaní“ a kritike jednotlivca, ktorými sa podľa jeho názoru netreba nechať znechutiť.

Na margo prípravy mladého človeka na vstup do politiky odporučil mladým „angažovať sa najprv v mládežníckych organizáciách a nebáť sa obklopiť dobrými a skúsenými ľuďmi“. Ako sa usiluje žiť podľa spirituality Hnutia fokoláre, priblížil na príklade mnohých názorových rozdielností, s ktorými sa v práci medzi kolegami stretáva. Nevníma ich však ako prekážku, ale ako príležitosť na jednotu.

Posledný priestor patril Alene Davidovej, ktorá sa okrem toho, ako prijala miesto riaditeľky na rómskej škole, dotkla aj stereotypov, s ktorými sa v našej spoločnosti stretáva, i toho, v čom je práca s rómskymi deťmi iná. Neobišla ani svoju skúsenosť s korunou a čo ju naučila. „Moje plány sú nič, vždy urobím, čo mám, a ostatné nechávam na Boha,“ prezradila prítomným. Na záver mladých vyzvala na konkrétnu pomoc – pridať sa k dobrovoľníkom v letnej škole, ktorú budú pre svojich žiakov organizovať.

Ako povedala spoluorganizátorka podujatia Klára Frištyková, zo stretnutia si odniesla mnoho inšpiratívnych myšlienok i chuť pokračovať ďalej v snahe prinášať do spoločnosti ideál jednoty. „Uvedomila som si, že niekedy stačí zmena pohľadu na veci, na ľudí okolo nás a mať neustálu odvahu meniť svoje postoje a konania voči týmto veciam či ľuďom. Napríklad na rómsku komunitu, ktorá bola jednou z tém dopoludnia, alebo na samotnú politiku, do ktorej by sa kresťania nemali báť vstupovať.“

Čo by mladým pomohlo, aby sa viac zaujímali o spoločenské a politické dianie?

To je celkom náročná otázka. Ja sama sa tiež niekedy odstrihnem od politického či spoločenského diania okolo mňa, pretože mám pocit, že ma to až príliš zaťažuje a ja sama aj tak nedokážem nič zmeniť. Myslím si, že tento pocit má veľa mladých. Politika sa im zdá príliš vzdialená, nezaujímavá a ťažko pochopiteľná. No ja osobne si myslím, že je super, keď sa o tom rozpráva otvorene. Či už doma alebo v škole.

Na hodinách občianskej výchovy či dejepisu na stredných školách by to mala byť prirodzená súčasť vyučovacieho procesu, že učitelia so žiakmi diskutujú na tieto témy bez nejakého stresu či odsudzovania názoru, ktorý si študenti sami vytvárajú alebo prinášajú z rodín. Extrémistické názory môžu práve vďaka diskusii so spolužiakmi či učiteľmi sami po čase zmeniť. Ja osobne som mala skúsenosť, že sme sa so spolužiakmi na strednej rozprávali na politické témy a bolo to pre mňa akousi inšpiráciou zaujímať sa o politiku a zároveň mi rôzne pohľady pomáhali vytvárať si nejako ten môj.

Učiť sa kritickému mysleniu by malo byť neoddeliteľnou súčasťou vyučovacieho procesu.

V rodine to funguje podobne. Prečo majú rodičia potrebu deti presviedčať o tom, koho by mali ísť voliť či aké názory na dianie majú mať? Rozumiem, že chcú stále viesť, vychovávať svoje deti, no prehovárať ich, aby mali také či onaké politické presvedčenie, ničomu nepomôže, akurát tak hádke, nepochopeniu a následnej ignorancii zo strany mladých voči týmto témam.

No a s angažovaním sa či s účasťou na spoločenskom dianí to je niečo podobné. Mladí potre-

bujú mať uistenie, že ich hlas bude vypočutý, ak im dáme na to priestor a pomôžeme im robiť kroky ku zmenám, o ktoré sa oni sami zaujímajú. Či už organizovaním nejakých besied na školách s rôznymi politikmi alebo hľadaním odpovedí na otázky, ktoré sa v spoločnosti riešia. (Napríklad formou školského časopisu, žiackej školskej rady, kde žiaci môžu vyjadriť svoj názor, ktorý by sa následne vo vedení školy aj bral vážne a zvážil sa; alebo zapájaním sa do rôznych mimoškolských akcií, ktoré môžu rozširovať obzory.) Nie vždy je to, samozrejme, ideálne aj v škole.

Na vysokej škole to už je trochu o inom. Tam sa tie názory už miešajú oveľa viac. Aj v tomto prípade je však potrebné, aby vznikali diskusie na tieto témy a nepodsúval sa názor staršej osoby mladým.

Na záver by som tiež spomenula, že ak mladý človek nemá vyhranený názor na nejakú tému či pôsobí nezaujato, neznamená to, že je to zlé alebo že je spoločensky stratený prípad. Niekedy to chce len čas a priestor, aby preukázal svoje záujmy.

Klára Frištyková,
študentka VŠ

Celý rozhovor si môžete prečítať
na www.nm.sk:

Prinášame novú rubriku!

Krása výchovy

Ezio Aceti

Túžite lepšie porozumieť svojim deťom?
Máte otázky týkajúce sa výchovy?

Pošlite nám ich na vychova@nm.sk
a v rubrike *Krása výchovy* vám rád odpovie uznávaný
taliansky detský psychológ Ezio Aceti.

vychova@nm.sk

Letná novinka v našom vydavateľstve

*Ak sa rozhodneme odpustiť krivdy, môže vzniknúť umelecké dielo.
Okraje jeho črepov bude zdobiť tenká zlatá „niť“.*

hodnotné
knihy

Objednajte vo vašom e-shope za výhodnú cenu.

www.obchod.nm.sk